

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษากำหนดวงจรกิจกรรมการบริหารคุณภาพ (PDCA) ไปใช้ในกระบวนการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดพิษณุโลก มีแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะได้นำเสนอเป็นหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

1. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับลูกเสือ
  - 1.1 ความหมายของกิจการลูกเสือ
  - 1.2 ความสำคัญของกิจการลูกเสือ
2. แนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี
3. สาระสำคัญของลูกเสือ
4. กรอบแนวคิดกิจกรรมลูกเสือตามวัตถุประสงค์คณะลูกเสือแห่งชาติ
  - 4.1 ความสำคัญของกิจการลูกเสือ
  - 4.2 การลูกเสือไทยตามวัตถุประสงค์คณะลูกเสือแห่งชาติ
5. กิจกรรมลูกเสือในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
  - 5.1 หลักสูตรลูกเสือ
  - 5.2 แนวทางการจัดกิจกรรม ในการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา
  - 5.3 การจัดมวลงกิจกรรมลูกเสือ
6. มวลงกิจกรรมลูกเสือและการบริหารจัดการหลักสูตรในสถานศึกษา
7. การจัดกิจกรรมลูกเสือเพื่อพัฒนากิจการลูกเสือ
8. หลักสูตรลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่
9. เกณฑ์การประเมินคุณภาพงานลูกเสือภายในสถานศึกษา
10. ทฤษฎีการบริหาร
11. วงจรกิจกรรมการบริหารคุณภาพ (PDCA)
12. รายงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับลูกเสือ

1. ความหมายของกิจการลูกเสือ

Good ได้ให้ความหมายของกิจการลูกเสือไว้ว่า เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้เด็กมีความรู้ความสามารถในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ (Good, 1973, หน้า 521)

สมรรถไชย ศรีกฤษณ์ ให้ความหมายของกิจการลูกเสือไว้ว่า เป็นการอบรมสั่งสอนฝึกฝนให้เด็กเป็นพลเมืองดีของชาติ (สมรรถไชย ศรีกฤษณ์, 2527, หน้า 1)

จรรยาพร ธรณินทร์ ให้ความหมายของกิจการลูกเสือไว้ว่า เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมโดยใช้กระบวนการลูกเสือ (จรรยาพร ธรณินทร์, 2537, หน้า 20)

จากแนวคิดดังกล่าว สรุปความหมายของกิจการลูกเสือคือ เป็นการจัดกิจกรรมตามกระบวนการของลูกเสือเพื่อให้เยาวชนเป็นคนดีของชาติ

2. ความสำคัญของกิจการลูกเสือ

อภัย จันทรวิมล กล่าวถึง การวางแผนฝึกอบรมลูกเสือซึ่งจะต้องคำนึงถึงความต้องการของเด็กเป็นสำคัญ สิ่งที่เด็กต้องการมี 5 อย่างคือ การผจญภัย (Adventure) ได้เพื่อน (Comradeship) เถื่อนธาร (The Outdoor World) การสนุก (Good Fun) และสุขสม (A Feeling of Achievement) (อภัย จันทรวิมล, 2519, หน้า 4)

วันนอร์ มะทา กล่าวถึงความสำคัญของลูกเสือ สรุปว่าเป็นการนำเอากระบวนการของลูกเสือเข้าไปในโรงเรียนเป็นการพัฒนานักเรียนทุก ๆ ด้านพร้อมกัน (วันนอร์ มะทา, 2523, หน้า 1)

สมชัย วุฒิปรีชา ได้กล่าวถึงความสำคัญของลูกเสือ สรุปใจความสำคัญว่า การลูกเสือมีจุดมุ่งหมาย เพื่อฝึกอบรมให้เยาวชนเป็นพลเมืองดีของประเทศและของโลก ปัจจุบันการลูกเสือเป็นตัวบ่งชี้ตัวหนึ่งของคุณภาพของคนในชาติ (สมชัย วุฒิปรีชา, 2533, หน้า 23)

ดังนั้น กิจการลูกเสือจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาลักษณะที่พึงประสงค์ของเยาวชนให้สามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น เป็นพลเมืองดี และอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข สรุปได้ว่า กิจการลูกเสือเป็นกิจกรรมตามกระบวนการของลูกเสือ เพื่อต้องการให้เยาวชนมีลักษณะที่พึงประสงค์นั้นคือ เป็นคนดี คนเก่ง และอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

แนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี

การลูกเสือเป็นขบวนการอาสาศาสตร์ที่ให้การศึกษแก่เยาวชนโดยถ้วนหน้า ไม่มีการแบ่งแยกและกีดกันในเรื่องเชื้อชาติ ศาสนา วรรณะ ตลอดจนลัทธิทางศาสนาใด ๆ ทั้งสิ้น ไม่อยู่ภายใต้อิทธิพลของการเมืองและยึดมั่นปฏิบัติตามอุดมการณ์ของผู้ให้กำเนิดลูกเสือโลก ลอร์ด เบเดน โพเวลล์ (Lord Baden-Powell) อย่างแน่วแน่และมั่นคง วงการศึกษาทั่วโลกถือว่า การลูกเสือเป็นขบวนการที่ให้การศึกษแก่เด็กและเยาวชนในรูปแบบนอกระบบ (non-formal education movement)

องค์การลูกเสือโลกในปัจจุบันมีประเทศสมาชิก จำนวน 154 ประเทศ (พ.ศ.2545) กิจกรรมลูกเสือทั่วโลกสามารถดำรงอยู่ได้ด้วยเอกภาพ (Unity) ซึ่งเป็นแกนกลางให้ประเทศสมาชิกทั่วโลกได้พัฒนากิจกรรมลูกเสือของตน ให้มีความก้าวหน้าไปในแนวทางเดียวกัน ดังนั้นการส่งเสริมให้เยาวชนของชาติเป็นพลเมืองดีที่มีความรับผิดชอบต่อตนเอง และประเทศชาติต้องอาศัยสาระสำคัญของการลูกเสือ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 58)

สาระสำคัญของลูกเสือ

1. หลักการ (principle) ได้แก่

1.1 มีศาสนาเป็นหลักยึดทางจิตใจ จงรักภักดีต่อศาสนาที่ตนเคารพนับถือและพึงปฏิบัติศาสนกิจด้วยความจริงใจ

1.2 จงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์และประเทศชาติของตน พร้อมด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนสันติสุขและสันติภาพ ความเข้าใจที่ดีซึ่งกันและกัน ความร่วมมือซึ่งกันและกัน นับแต่ระดับท้องถิ่น ระดับชาติและระดับนานาชาติ

1.3 ร่วมในการพัฒนาสังคม ยอมรับให้ความเคารพในเกียรติและศักดิ์ศรีของผู้อื่นและเพื่อนมนุษย์ทุกคน รวมทั้งการยอมรับและให้ความเคารพในความถูกต้องและความเป็นธรรมต่อธรรมชาติและสรรพสิ่งทั้งหลายในโลก

1.4 มีความรับผิดชอบต่อการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

1.5 ลูกเสือทุกคนต้องยึดมั่นในคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือซึ่งบัญญัติไว้ในภาษาของแต่ละประเทศ ตามความเหมาะสมกับวัฒนธรรมของตน โดยยึดถือใจความสำคัญที่ ลอร์ด เบเดน โพเวลล์ ผู้ให้กำเนิดลูกเสือโลกได้กำหนดไว้ คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือนั้น ต้องได้รับอนุมัติจากองค์การลูกเสือโลกก่อน จึงถือว่าเป็นคำปฏิญาณและกฎที่ถูกต้อง

2. วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของการลูกเสือ คือ การช่วยให้เยาวชนได้รับการพัฒนาทางด้านร่างกาย สติปัญญา จิตใจและสังคมได้อย่างสมบูรณ์เต็มที่ เพื่อให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบและเป็นสมาชิกที่ดีของท้องถิ่น ของชาติ และของชุมชนระหว่างประเทศ ตามที่ธรรมนูญลูกเสือโลก กำหนดไว้

3. วิธีการ

วิธีการของลูกเสือ คือ ระบบการศึกษาด้วยตนเองให้เกิดความก้าวหน้าตามลำดับขั้น โดยอาศัย

3.1 คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ

3.2 การเรียนรู้ด้วยการกระทำ

3.3 ระบบหมู่หรือกลุ่มย่อย โดยมีผู้ใหญ่เป็นผู้แนะนำ สั่งสอน ฝึกอบรม ให้มีความรับผิดชอบต่อที่ละน้อย แล้วเพิ่มความรับผิดชอบต่อให้มากขึ้นตามลำดับอายุ ฝึกให้รู้จักปกครองตนเองจนเป็นลักษณะนิสัยประจำตัว เพื่อให้มีความสามารถพึ่งตนเองได้ เป็นผู้นำและเป็นผู้ให้ความร่วมมือที่ดี

3.4 การทดสอบความก้าวหน้าตามลำดับขั้น ประสิทธิภาพของการฝึกอบรมลูกเสือให้สูงขึ้นตามระดับอายุ

3.5 ระบบเครื่องหมายวิชาพิเศษ

3.6 การจัดทำหลักสูตรของการฝึกอบรมเด็กและวิชาที่เรียน ให้จัดตามความสนใจของผู้เรียนเป็นหลัก เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความก้าวหน้าเป็นรายบุคคล

3.7 การใช้เพลง การเล่น การเล่านิทาน ฯลฯ ประกอบในการฝึกอบรมลูกเสือ

3.8 พิธีการต่างๆ ในการฝึกอบรมลูกเสือ รวมทั้งเครื่องแบบลูกเสือตามแบบฉบับที่คณะลูกเสือแห่งชาติกำหนด

3.9 ประเด็นสำคัญสุดยอดของการฝึกอบรมลูกเสือ คือ เน้นฝึกทักษะที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต เพื่อให้การบริการชุมชน และฝึกให้เยาวชนนิยมใช้ชีวิตกลางแจ้งให้สัมผัสธรรมชาติ

4. แนวทางจัดกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี ในสถานศึกษา

การจัดกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา ควรจัดให้มีการเปิดประชุมกองทุกครั้ง ก่อนที่จะมีการปฏิบัติกิจกรรม เพื่อเป็นการฝึกความมีระเบียบวินัยในตนเอง โดยปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้

4.1 พิธีเปิด (ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

4.2 เกมหรือเพลง ทำให้เกิดความสนุกสนาน เป็นการอบอุ่นร่างกายก่อนปฏิบัติกิจกรรม อาจใช้อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือทั้งสองอย่าง ซึ่งบางครั้งอาจไม่สอดคล้องหรือสัมพันธ์กับเนื้อหา

4.3 การปฏิบัติกิจกรรม เน้นการปฏิบัติเป็นฐาน โดยใช้ระบบหมู่ เพื่อสะดวกต่อการเรียน การสอน ตลอดจนการควบคุมดูแล ตรวจสอบ และให้คำแนะนำ แก้ไข

4.4 การเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์ ควรเน้นเรื่องง่ายๆ และสรุปให้ลูกเสือเข้าใจว่ามี ประโยชน์อย่างไร ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องคุณธรรมต่างๆ เช่น ความสามัคคี ความซื่อสัตย์สุจริต เป็นต้น

4.5 พิธีปิด (นัดหมาย ตรวจ ชักธงลง เลิก)

5. การวัดประเมินผลกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารี

5.1 กิจกรรมบังคับ เป็นการวัดผลและประเมินผลเพื่อให้ลูกเสือ เนตรนารี ผ่านช่วงชั้นหรือ จบหลักสูตร โดยการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และผ่านการประเมินผลตามเกณฑ์ที่สถานศึกษา กำหนด และมีการวัดผลตลอดภาคเรียน โดยการสังเกต ความเข้าใจ การเข้าร่วมกิจกรรม การซักถาม และการทดสอบทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ

5.2 วิชาพิเศษ เป็นการวัดและประเมินผลในแต่ละวิชา โดยการทดสอบทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติและใช้เกณฑ์การประเมินผล ดังนี้ ผ่าน (ผ.) ไม่ผ่าน (มผ.)

กรอบแนวคิดกิจกรรมลูกเสือตามวัตถุประสงค์คณะลูกเสือแห่งชาติ

1. ความสำคัญของกิจการลูกเสือ

กระบวนการลูกเสือเป็นกระบวนการสำคัญยิ่ง ในการพัฒนาเยาวชนของชาติให้เป็นคนดี มีความสามารถ มีจิตสำนึก ในความเป็นพลเมืองดีของชาติบ้านเมือง และสังคมโลก กระบวนการ ลูกเสือไทยเป็นพระราชมรดกอันล้ำค่า พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว องค์พระราชบิดา แห่งลูกเสือไทยได้มอบไว้แก่เยาวชนชาติไทย ซึ่งรัฐบาลไทยทุกยุคทุกสมัยได้ยึดถือเป็นนโยบายสำคัญ ที่จะส่งเสริมให้นักเรียนทุกระดับเข้าร่วมกิจกรรมลูกเสือ เพราะกระบวนการลูกเสือเป็นกระบวนการ ที่ตอบสนองความต้องการตามวัยของเยาวชน สามารถพัฒนาเยาวชนให้เป็นพลเมืองของชาติ เป็นพลังสำคัญในการรักษาและพัฒนาชาติบ้านเมืองให้เจริญมั่นคง

2. การลูกเสือไทยตามวัตถุประสงค์คณะลูกเสือแห่งชาติ

คณะลูกเสือแห่งชาติ (The National Scout Organization of Thailand : NSOT) ได้กำหนดให้สถานศึกษาจัดกิจกรรม โดยยึดมั่นในวัตถุประสงค์ของคณะลูกเสือแห่งชาติตาม พระราชบัญญัติลูกเสือ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2528 (มาตรา 7) และปฏิบัติตามข้อบังคับ คณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ พ.ศ. 2509 ดังนี้

2.1 วัตถุประสงค์ของคณะลูกเสือแห่งชาติ

คณะลูกเสือแห่งชาติมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาลูกเสือทั้งทางกาย สติปัญญา จิตใจและศีลธรรมให้เป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบ ช่วยสร้างสรรค์สังคมให้มีความเจริญก้าวหน้า ดังนี้

2.1.1 ให้มีนิสัยในการสังเกต จดจำ เชื่อฟัง และพึ่งตนเอง

2.1.2 ให้ซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัย และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

2.1.3 ให้รู้จักบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์

2.1.4 ให้รู้จักทำการฝีมือและฝึกฝนให้ทำกิจการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม

2.1.5 ให้รู้จักรักษาและส่งเสริมจารีตประเพณี วัฒนธรรมและความมั่นคงของ ประเทศชาติ ทั้งนี้โดยไม่เกี่ยวข้องกับลัทธิการเมืองใด ๆ

2.2 ประเภทของลูกเสือ

ลูกเสือ (Scout) ได้แก่ เยาวชนชายและหญิง อายุระหว่าง 8 - 23 ปี ที่รับการ ฝึกอบรมตามหลักสูตรวิชาลูกเสือ โดยยึดมั่นในหลักการ (Principle) วิธีการ (Method) และ วัตถุประสงค์ (Purpose) และวิธีการของการลูกเสือ (Scouting) โดยอุดมการณ์ของลูกเสือ อยู่ที การปฏิบัติตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ

เพื่อความสะดวกในการฝึกอบรมและการจัดกิจกรรมของลูกเสือให้บรรลุตามหลักการ วิธีการ และวัตถุประสงค์ของการลูกเสือ คณะลูกเสือแห่งชาติจึงได้แบ่งประเภทของลูกเสือออกเป็น 4 ประเภท โดยยึดระดับอายุของเด็กเป็นเกณฑ์ และคำนึงถึงพัฒนาการทางร่างกาย และจิตใจ ของเด็กเป็นพื้นฐานในการจัดหลักสูตรและกิจกรรมในการฝึกอบรม เพื่อให้เหมาะสมกับวัยของเด็กโดย ธรรมชาติ

2.2.1 ลูกเสือสำรอง (Cub Scout) มีอายุตั้งแต่ 8 – 11 ปี การฝึกอบรมและ กิจกรรมลูกเสือสำรองจะจัดให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก โดยคำนึงถึงพัฒนาการทางร่างกายและ จิตใจเป็นพื้นฐาน ไม่ว่าจะเด็กนั้นกำลังเรียนอยู่ชั้นใด ระดับใดก็ตาม จะเป็นนักเรียนอยู่ในโรงเรียน หรือไม่เป็นนักเรียนก็ตาม

2.2.2 ลูกเสือสามัญ (Boy Scout) มีอายุตั้งแต่ 11 – 15 ปี ลูกเสือสามัญเริ่ม ได้รับการฝึกอบรมให้มีความรับผิดชอบมากยิ่งขึ้น เริ่มใช้ชีวิตกลางแจ้งและการผจญภัย เน้นระบบ หมู่และการเป็นผู้นำ รวมทั้งการบำเพ็ญประโยชน์โดยทั่วไป

2.2.3 ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ (Senior Scout) มีอายุตั้งแต่ 15 – 18 ปี ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่มีความรับผิดชอบสูง การฝึกอบรม และกิจกรรมเน้นเรื่องระบบหมู่ และการเป็นผู้นำในระบอบประชาธิปไตย ที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ฝึกการใช้ชีวิตกลางแจ้ง การผจญภัยและทักษะวิชาลูกเสือ ฝึกอบรมความรู้พื้นฐานทางวิชาชีพตามที่ถนัด รวมทั้งการบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่นมากขึ้น

2.2.4 ลูกเสือวิสามัญ (Rover Scout) มีอายุตั้งแต่ 17 – 23 ปี ลูกเสือวิสามัญเป็นวัยของคนหนุ่มสาว ดังนั้น การฝึกอบรมลูกเสือวิสามัญจึงมุ่งที่จะเตรียมให้คนหนุ่มสาวเหล่านี้พร้อมที่จะใช้ชีวิตผู้ใหญ่อย่างถูกต้องและสมบูรณ์แบบ ให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบต่อไป การฝึกอบรมจะเน้นการเป็นผู้นำในระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข การวางแผนโครงการและปฏิบัติงาน ตามโครงการ ฝึกให้นิยมชีวิตกลางแจ้ง การให้บริการแก่ผู้อื่น และสังคมเป็นชีวิตจิตใจ

ตามพระราชบัญญัติลูกเสือ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2528 และมาตรา 35 ระบุว่าลูกเสือที่เป็นหญิงอาจใช้ชื่อเรียกว่า เนตรนารี หรือชื่ออื่นซึ่งได้รับความเห็นชอบจาก คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ และบรรดาคำว่าลูกเสือในพระราชบัญญัตินี้ ให้หมายความถึงลูกเสือที่เป็นหญิงด้วย(กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการลูกเสือ, 2547, หน้า 1 - 4)

กิจกรรมลูกเสือในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

1. หลักสูตรลูกเสือ

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดให้กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี เป็นกิจกรรมหนึ่งของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในลักษณะของกิจกรรมนักเรียน ที่ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจร ตั้งแต่ศึกษา วิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผนประเมินและปรับปรุงการทำงานโดยเน้นการทำงานเป็นกลุ่ม เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และผ่านการประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนด

กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี เป็นกิจกรรมที่มุ่งปลูกฝังระเบียบวินัย กฎเกณฑ์ เพื่อการอยู่ร่วมกันในสภาพชีวิตต่าง ๆ นำไปสู่ฐานการทำประโยชน์ให้แก่สังคมและวิถีชีวิตในระบอบประชาธิปไตย กระบวนการจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี เป็นไปตามข้อกำหนดของคณะลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยกำหนดหลักสูตรเป็น 4 ช่วงชั้น ได้แก่

- ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3
- ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6
- ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3
- ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

**โครงสร้างของหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2544**

ประเภทลูกเสือ	ชั้นเรียน	กิจกรรม	วิชาพิเศษ
ลูกเสือสำรอง	ป.1	ลูกเสือสำรอง ดาวดวงที่ 1	มี 18 วิชา
	ป.2	ดาวดวงที่ 2	ใช้วิธีบูรณาการเข้ากับกลุ่มสาระ
	ป.3	ดาวดวงที่ 3	การเรียนรู้
ลูกเสือสามัญ	ป.4	ลูกเสือตรี	มี 54 วิชา
	ป.5	ลูกเสือโท	ใช้วิธีบูรณาการเข้ากับกลุ่มสาระ
	ป.6	ลูกเสือเอก	การเรียนรู้
ลูกเสือสามัญ รุ่นใหญ่	ม.1	ลูกเสือโลก	มี 76 วิชา
	ม.2	ลูกเสือชั้นพิเศษ	เรียนนอกเวลาหรือเรียนในเวลา
	ม.3	ลูกเสือหลวง	ในภาคเรียนที่ 2
ลูกเสือวิสามัญ (เป็นกิจกรรม บังคับ)	ม.4	เตรียมลูกเสือวิสามัญ	มี 11 วิชา
	ม.5	สำรวจตนเอง/พิธีประจำ	ใช้เวลาเรียนในเวลาตามแต่สถาน
	ม.6	กอง วิชาพิเศษ	ศึกษา เป็นผู้จัดสัปดาห์ละ 2 คาบ

2. แนวการจัดกิจกรรม ในการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา

การเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายให้มีการส่งเสริมให้ลูกเสือทุกคนได้ใช้กระบวนการของลูกเสือในการพัฒนาคุณธรรม โดยยึดมั่นในวินัย กฎ และคำปฏิญาณของลูกเสือ ดังนั้น กิจกรรมที่เป็นกระบวนการของลูกเสือ จึงก่อให้เกิดการพัฒนาคุณธรรมและวินัยของลูกเสือ ซึ่งมีอยู่หลายประการ แต่การที่ผู้กำกับลูกเสือจะนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ แก่ลูกเสือในแต่ละท้องถิ่นนั้น ผู้กำกับลูกเสือจะต้องพิจารณาให้เหมาะสมก่อนแล้วจึงนำมาจัดกิจกรรมให้กับลูกเสือ โดยยึดหลักการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือในแต่ละประเภท คือ ลูกเสือสำรอง ลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่และลูกเสือวิสามัญ แต่ทั้งนี้ผู้กำกับลูกเสือ จะต้องมีความรู้และความเข้าใจในคำปฏิญาณและกฎของลูกเสืออย่างถูกต้อง

คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ ไม่มีคำว่า “อย่า” หรือ “ต้อง” คือไม่มีการห้ามหรือบังคับแต่เป็นคำปฏิญาณหรือคำมั่นสัญญาที่ลูกเสือและผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ได้กล่าวรับรองด้วยเกียรติของตนเองและด้วยความสมัครใจ ส่วนกฎของลูกเสือได้กำหนดไว้เป็นกลางๆ เพื่อให้ลูกเสือถือเป็นหลักปฏิบัติในชีวิตประจำวันและโดยเฉพาะผู้บังคับบัญชาลูกเสือจะต้องเคร่งครัดในการปฏิบัติตามกฎของลูกเสือเป็นพิเศษ เพื่อบำเพ็ญตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ลูกเสือ คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือทำให้ลูกเสือมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รู้จักบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นมีระเบียบวินัยอยู่ในกรอบประเพณีอันดีงามและไม่ก่อให้เกิดความยุ่งยากใดๆ ในบ้านเมือง การลูกเสือจึงเป็นกำลังส่วนหนึ่งในการสร้างความมั่นคงให้แก่ประเทศชาติ

คำว่า “ปฏิญาณ” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานแปลว่า “การให้คำมั่นโดยสุจริต” ลูกเสือจะต้องสำนึกว่าได้กล่าวคำปฏิญาณด้วยความสมัครใจ เมื่อกล่าวคำปฏิญาณแล้วจะต้องทำเหมือนปากพูดทุกอย่าง ดังคำปฏิญาณที่กล่าวว่า

ด้วยเกียรติของข้า ข้าสัญญาว่า

ข้อ 1 ข้าจะจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ข้อ 2 ข้าจะช่วยเหลือผู้อื่นทุกเมื่อ

ข้อ 3 ข้าจะปฏิบัติตามกฎของลูกเสือ

กฎของลูกเสือ ได้ดัดแปลงมาจากกฎของลูกเสือข้อ 10 ตามธรรมนูญของสมาชิกลูกเสือโลก ที่ว่า “ลูกเสือเป็นผู้สะอาดในทางความคิด วาจา และการกระทำ” กฎของลูกเสือมี 10 ข้อ คือ

ข้อ 1 ลูกเสือมีเกียรติเชื่อถือได้

ข้อ 2 ลูกเสือมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และชื่อตรงต่อผู้มีพระคุณ

ข้อ 3 ลูกเสือมีหน้าที่กระทำตนให้เป็นประโยชน์และช่วยเหลือผู้อื่น

ข้อ 4 ลูกเสือเป็นมิตรของคนทุกคน และเป็นพี่น้องกับลูกเสืออื่นทั่วโลก

ข้อ 5 ลูกเสือเป็นผู้สุภาพเรียบร้อย

ข้อ 6 ลูกเสือมีความเมตตากรุณาต่อสัตว์

ข้อ 7 ลูกเสือเชื่อฟังคำสั่งของบิดามารดาและผู้บังคับบัญชาด้วยความเคารพ

ข้อ 8 ลูกเสือมีใจร่าเริงและไม่ย่อท้อต่อความลำบาก

ข้อ 9 ลูกเสือเป็นผู้มัธยัสถ์

ข้อ 10 ลูกเสือประพฤติชอบด้วย กาย วาจา ใจ

ดังนั้นการสร้างคุณธรรมและวินัยให้แก่ลูกเสือ ผู้บังคับบัญชาลูกเสือควรปฏิบัติตนตามกฎและคำปฏิญาณของลูกเสืออย่างจริงจัง

3. การจัดหมวดหมู่กิจกรรมลูกเสือ

หมวดหมู่กิจกรรมลูกเสือหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของลูกเสือ จะต้องสอดคล้องสนองตอบต่อวัตถุประสงค์ หลักการ และวิธีการของลูกเสือจึงจะก่อให้เกิดคุณค่า คุณประโยชน์ต่อการพัฒนาอย่างแท้จริง

3.1 วัตถุประสงค์โดยทั่วไปของกิจการลูกเสือ

กระบวนการลูกเสือ เป็นกระบวนการพัฒนาเยาวชน เป็นกระบวนการทางการศึกษา แต่เป็นการศึกษาในรูปแบบนอกระบบโรงเรียน วัตถุประสงค์โดยทั่วไปของกิจการลูกเสือ คือ วัตถุประสงค์ของการศึกษากล่าวคือ เพื่อมีส่วนร่วมในการช่วยให้เยาวชนได้พัฒนาศักยภาพเต็มกำลังความสามารถ ในทางกาย สติปัญญา สังคม จิตใจ ในรูปแบบบูรณาการในฐานะที่เป็นส่วนบุคคล เป็นพลเมืองดีที่มีความรับผิดชอบในฐานะสมาชิกของชุมชนในระดับท้องถิ่น ชาติ และนานาชาติ

3.2 วัตถุประสงค์เฉพาะของกิจการลูกเสือ

เพื่อพัฒนาเยาวชนให้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

3.2.1 มีคุณธรรม จริยธรรม ตามคำปฏิญาณ และกฎของลูกเสือ

3.2.2 มีความสามารถ

3.2.2.1 ช่วยตนเองได้ พัฒนาตนเองได้

3.2.2.2 ช่วยผู้อื่น ช่วยชุมชน สิ่งแวดล้อม ช่วยชาติ บ้านเมือง

3.2.2.3 พัฒนาความสามารถเฉพาะตัวสู่ความเป็นเลิศ

การจัดหมวดหมู่กิจกรรมลูกเสือต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการลูกเสือ โดยเฉพาะ วัตถุประสงค์เฉพาะของกิจการลูกเสือ กล่าวคือ ต้องจัดกิจกรรมให้ลูกเสือมีคุณธรรม จริยธรรม ตามคำปฏิญาณและกฎทั้ง 10 ข้อของลูกเสือ ต้องจัดกิจกรรมให้ลูกเสือ มีความสามารถที่จะช่วยตนเองได้ป้องกันตนเองจากภัยอันตรายต่าง ๆ ได้พัฒนาตนเองให้มีความสามารถช่วยเหลือผู้อื่น และชุมชนได้

4. วิธีการของการลูกเสือ

กิจกรรมลูกเสือมุ่งเน้นวิธีการให้ลูกเสือได้เรียนรู้ด้วยการกระทำ โดยใช้ระบบหมู่เป็นสำคัญ กิจกรรมของลูกเสือจึงอยู่ในรูปแบบ ดังต่อไปนี้

4.1 เรียนด้วยการกระทำ

4.2 ส่งเสริมให้ใฝ่รู้ ฝึกทักษะหาความรู้ ประสบการณ์ด้วยตนเอง

4.3 กระทำกิจกรรมด้วยกระบวนการกลุ่ม

4.4 กระทำกิจกรรมนอกห้องเรียน กลางแจ้ง สัมผัสกับธรรมชาติ

4.5 ฝึกคิด ตัดสินใจ ดำเนินงานอย่างมีระบบ

- 4.6 กิจกรรมสนุก ไร้ใจ ทำท่าย ย้วยให้แสดงความสามารที่มืออยู่และเหนือไปจากที่มีอยู่
- 4.7 การเล่นเกมแข่งขัน
- 4.8 เป็นการศึกษาค้นคว้า ทดสอบ ทดลอง
- 4.9 ฝึกทักษะ สร้างประสบการณ์ใหม่
- 4.10 เป็นกิจกรรมช่วยเหลือ ให้บริการ ทำประโยชน์ การผลิต การสร้าง การริเริ่ม สร้างสรรค์
- 4.11 กิจกรรมของลูกเสือต้องสอดคล้องตามวัย และสภาพแวดล้อม

สรุป การจัดมวลงกิจกรรมลูกเสือจะต้องจัดให้สอดคล้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ หลักการ และวิธีการของลูกเสือ กิจกรรมลูกเสือจึงก่อให้เกิดคุณค่า คุณประโยชน์ต่อการพัฒนาเยาวชนอย่างแท้จริง (กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการลูกเสือ, 2547, หน้า 4 - 8)

มวลงกิจกรรมลูกเสือและการบริหารจัดการหลักสูตรในสถานศึกษา

1. การจัดมวลงกิจกรรมลูกเสือ

มวลงกิจกรรมลูกเสือหรือกิจกรรมต่าง ๆ สถานศึกษาต้องคำนึงถึงหลักการของกิจการลูกเสือนั้นคือ การนำคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ 10 ข้อ มาจัดทำเป็นกิจกรรมให้เป็นรูปธรรม ปฏิบัติได้จริง มวลงกิจกรรมต่าง ๆ อาจแบ่งได้เป็น 3 ประเภทคือ

1.1. กิจกรรมสัญลักษณ์ของลูกเสือ

กิจกรรมสัญลักษณ์ของลูกเสือ หมายถึง กิจกรรมที่เป็นเรื่องหรือเป็นแบบฉบับเฉพาะของกิจกรรมลูกเสือ ได้แก่ การแสดงความเคารพ การแสดงรหัส ประวัติของกิจการลูกเสือ การกล่าวคำปฏิญาณ พิธีเข้าประชุมกอง เงื่อน การบุกเบิก ระเบียบแถว การเดินสวนสนาม การเดินทางไกล การสังเกตและจำ การใช้เข็มทิศ การสะกดรอย การทำแผนที่ การอยู่ค่ายพักแรม การเล่นรอบกองไฟ การกล่าวคำปฏิญาณ การเล่นเกม เพลง ดนตรี กิจกรรมวิชาพิเศษสู่ความเป็นเลิศ กิจกรรมเพื่อเครื่องหมายพิเศษ กิจกรรมสัญลักษณ์ของลูกเสือที่สำคัญยิ่ง คือ ระบบหมู่ กระบวนการกลุ่ม ระบบหมู่ของลูกเสือมี 4 รูปแบบ คือ

1.1.1 หมู่ของลูกเสือ กระทำกิจกรรมเป็นหมู่ มีนายหมู่ รองนายหมู่ สมาชิกในหมู่ กระทำกิจกรรมร่วมกันเป็นทีม

1.1.2 การประชุมกอง สมาชิกลูกเสือทุกคนของกอง ของกลุ่มร่วมประชุมปรึกษาหารือ กำหนดกฎ ระเบียบ การตัดสินใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ และกิจกรรมของกองและกลุ่ม

1.1.3 สภากอง เป็นที่ประชุมของนายหมู่ รองนายหมู่ ผู้กำกับลูกเสือ รองผู้กำกับลูกเสือ เพื่อพิจารณาดำเนินการเรื่องการดำเนินกิจกรรมและการฝึกอบรม

1.1.4 คณะผู้นำ ประกอบด้วย ผู้กำกับลูกเสือ รองผู้กำกับลูกเสือ ผู้กำกับกลุ่ม รองผู้กำกับกลุ่มร่วมมือกันดำเนินงาน ในด้านการแนะแนว ช่วยเหลือ สนับสนุน ประเมินผลกิจกรรมลูกเสือ

1.2 กิจกรรมตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ หมายถึงกิจกรรมที่นำคำปฏิญาณ และกฎของลูกเสือ 10 ข้อ มาจัดทำเป็นกิจกรรม การกระทำ การปฏิบัติดังกล่าวแล้วข้างต้น

1.3 กิจกรรมโครงการเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นและชุมชน เป็นกิจกรรมในรูปแบบ โครงการ ที่จะให้ลูกเสือ ได้กระทำเพื่อช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน ช่วยเหลือผู้ยากไร้ ช่วยเหลือ คนเจ็บไข้ได้ป่วย ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ช่วยเหลืองานจราจร ช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุต่าง ๆ ในชุมชน เป็นโครงการส่งเสริมให้ลูกเสือช่วยแก้ปัญหาและสิ่งแวดล้อม เช่น เรื่องทำความสะอาด การปลูกต้นไม้ การปรับปรุงพัฒนาคลอง บึง หนองน้ำ เป็นโครงการส่งเสริมให้ลูกเสือช่วยงานชุมชน เช่น งานทางด้าน ศาสนา งานด้านวัฒนธรรม งานด้านสถาบันพระมหากษัตริย์ งานด้านการปกครอง งานด้านเศรษฐกิจ เป็นต้น

เพื่อให้มวลกิจกรรมของลูกเสือสอดคล้องและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ หลักการ และวิธีการของกิจการลูกเสือ และเป็นไปตามประเภทของกิจกรรมลูกเสือ อาจจัดมวลกิจกรรม ลูกเสือในรูปแบบหน่วยกิจกรรม โดยกำหนดเป็น 10 หน่วยกิจกรรม คือ

หน่วยที่ 1 ระเบียบวินัยและทักษะทางลูกเสือ

หน่วยที่ 2 การดำรงชีวิต

หน่วยที่ 3 ศรัทธายึดมั่น ซาติ ศาสน์ กษัตริย์และวัฒนธรรม

หน่วยที่ 4 สอนของพระคุณบิดา มารดา และผู้มีพระคุณ

หน่วยที่ 5 เทิดทูนเกียรติคุณสถานศึกษา บูชาพระคุณครูอาจารย์

หน่วยที่ 6 เพื่อนช่วยเพื่อน

หน่วยที่ 7 ลูกเสือทั่วโลกเป็นพี่น้องกัน

หน่วยที่ 8 วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี แก้ปัญหา พัฒนาสิ่งแวดล้อมและชุมชน

หน่วยที่ 9 สืบสานมรดกภูมิธรรม ภูมิปัญญาไทย

หน่วยที่ 10 สู่ความเป็นเลิศ

หน่วยกิจกรรมเหล่านี้ จะส่งเสริมให้ลูกเสือได้ทำกิจกรรมเป็นไปตามข้อค่านึงถึง ตามที่กล่าวข้างต้น โดยเฉพาะเป็นไปตามกฎของลูกเสือ 10 ข้อ อันจะมีผลให้เกิดการพัฒนาเยาวชน ลูกเสือตามวัตถุประสงค์ของกิจการลูกเสือ

(กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการลูกเสือ, 2547, หน้า 9 - 11)

การจัดกิจกรรมลูกเสือเพื่อพัฒนากิจการลูกเสือ

แนวทางการพัฒนากิจการลูกเสือเป็น 6 ด้าน สรุปดังนี้

1. ด้านบริหาร ระดับกระทรวงต้องกำหนดนโยบายการฟื้นฟู และสนับสนุนกิจการลูกเสือ โดยให้หน่วยงานในสังกัดทุกระดับปฏิบัติตามนโยบายโดยจัดทำเป็นแบบแผนงานอย่างชัดเจน
2. ด้านบริหาร โดยพัฒนาบุคลากรในทุกระดับให้มีความรู้ด้านลูกเสือ อย่างน้อยขั้นความรู้เบื้องต้น
3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูผู้สอนกิจกรรมการเรียนการสอน ศึกษาค้นคว้าวิจัย กิจกรรมสอนลูกเสือให้มากยิ่งขึ้น
4. ด้านสื่อและวัสดุอุปกรณ์ ให้แต่ละค่ายลูกเสือกำหนดแผนงานปรับปรุงพัฒนาสื่อการสอนลูกเสือ เป็นระยะ
5. ด้านการนิเทศติดตามกำหนดให้มีผู้มีหน้าที่นิเทศมีความรู้เกี่ยวกับกิจการลูกเสือ ขั้นผู้บังคับบัญชาลูกเสือชั้นสูง
6. ด้านการวัดและประเมินผล ให้เป็นไปตามการวัดและประเมินผลการจัดการเรียน การสอนกิจกรรมลูกเสืออย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ (วิจิตร พงศ์สุวรรณ, 2534, หน้า 27- 33)

หลักสูตรลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

หลักสูตรลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ มีจุดประสงค์ ประเภทหลักสูตรลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ดังนี้

1. จุดประสงค์

เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาทางกาย สติปัญญา จิตใจและศีลธรรม ให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ ช่วยสร้างสรรค์สังคมให้มีความเจริญก้าวหน้า ความสงบสุข และความมั่นคงของ ประเทศชาติ จึงต้องปลูกฝังให้มีคุณลักษณะ ดังนี้

- 1.1 มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติตามคำปฏิญาณ กฎ และคติพจน์ของ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่
- 1.2 มีทักษะการสังเกต จดจำ การใช้มือ เครื่องมือ การแก้ปัญหา และทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
- 1.3 มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความกล้าหาญ อดทน เชื่อมั่นในตนเอง มีระเบียบวินัย มีความสามัคคี เห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีความเสียสละ บำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์
- 1.4 มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ สร้างสรรค์งานฝีมือ สนใจและพัฒนาเรื่องของ ธรรมชาติ

2. ประเภทหลักสูตรลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

หลักสูตรลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ใช้ในวงชั้นที่ 3 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3) จำแนกเป็น 3 หลักสูตร ได้แก่

2.1 หลักสูตรลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กิจกรรมได้แก่ ลูกเสือโลก และเครื่องหมายวิชาพิเศษ (76 วิชา)

2.2 หลักสูตรลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กิจกรรมได้แก่ ลูกเสือชั้นพิเศษ และเครื่องหมายวิชาพิเศษ (76 วิชา)

2.3 หลักสูตรลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กิจกรรมได้แก่ ลูกเสือหลวง และเครื่องหมายวิชาพิเศษ (76 วิชา)

หลักสูตรลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

กิจกรรม	หัวข้อเนื้อหา
เครื่องหมาย ลูกเสือโลก (สอบได้ภายใน 6 เดือน)	<ol style="list-style-type: none"> 1. แสดงว่าเข้าใจเรื่องราวต่อไปนี้พอสมควร <ol style="list-style-type: none"> 1.1 กิจกรรมของคณะลูกเสือแห่งชาติ 1.2 กิจกรรมของคณะลูกเสือโลกและความสัมพันธ์ระหว่างลูกเสือนานาชาติ 1.3 บทบาทของตนเองในฐานะที่เป็นลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ 2. ยอมรับและปฏิบัติตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ 3. เข้าใจเรื่องระเบียบแถวและปฏิบัติตามหนังสือ คู่มือการฝึกระเบียบแถว ลูกเสือของสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ 4. การสร้างและรื้อเต็นท์ที่พักรวมในเวลากลางคืนกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่อีกคนหนึ่ง 5. สาธิตการบรรจุเครื่องหลังอย่างถูกต้อง สำหรับการเดินทางไกลไปพักรวม ค้างคืน 6. ก่อและจุดไฟกลางแจ้ง แล้วปรุงอาหารอย่างเพียงพอสำหรับ 2 คน 7. สามารถอ่านและใช้แผนที่ เข็มทิศและรู้จักบริเวณที่ตนอยู่ โดยพิจารณาจาก เข็มทิศและสิ่งแวดล้อมที่มองเห็นด้วยตาเปล่า 8. สามารถผูกและรู้จักประโยชน์เงื่อน 10 เงื่อนต่อไปนี้ คือ เงื่อนพิรอด เงื่อน ขัดสมาธิ เงื่อนผูกกระหวัดไม้ เงื่อนปวงสายธนู เงื่อนตะกรุดเบ็ด เงื่อนประมง เงื่อนผูกซุง เงื่อนผูกรั้ว เงื่อนปมตาไก่ และการผูกแน่น (ผูกทแยง ผูกกากบาท ผูกประกบ) 9. รู้วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการปฐมพยาบาลในเรื่องต่อไปนี้ คือ บาดแผลธรรมดา ถูกไฟไหม้ น้ำร้อนลวก เป็นลม ุงักัด แมลงกัดต่อยและเท้าแพลง 10. รู้เรื่องที่พึงระมัดระวังเพื่อความปลอดภัยทั่วไปเกี่ยวกับกิจกรรมของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่
เครื่องหมาย วิชาพิเศษ (76 วิชา)	เรียนนอกเวลาหรือเรียนในเวลาในภาคเรียนที่ 2 หรือใช้วิธีบูรณาการเข้ากับ กลุ่มสาระการเรียนรู้

หลักสูตรลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

กิจกรรม	หัวข้อเนื้อหา
<p>เครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ (สอบได้ภายใน 1 ปี และเข้าพิธีประจำกองแล้ว หลังจากได้รับเครื่องหมายลูกเสือโลก)</p>	<p>ผู้ที่เข้าเกณฑ์ได้รับเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ จะต้องมีความสมบูรณ์ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ได้รับเครื่องหมายลูกเสือโลก 2. สอบวิชาพื้นฐานระดับลูกเสือชั้นพิเศษได้ 5 วิชา คือ วิชาการเดินทางสำรวจ วิชาการบริการ และวิชาอื่นอีก 3 วิชา ซึ่งลูกเสือเป็นผู้เลือก 3. ผ่านการฝึกอบรมวิชาความคิดริเริ่ม (Initiative Course) ซึ่งต้องประกอบด้วย ไปอยู่ค่ายพักแรมเป็นเวลา 1 คืน <p>การไปอยู่ค่ายพักแรมต้องเดินไปยังท้องถิ่นที่ลูกเสือไม่คุ้นเคย จำนวนลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่จะไปอยู่ค่ายพักแรม ควรแบ่งเป็นชุด ๆ ละ 4 คน การเดินทางไกลต้องมีระยะทางอย่างน้อย 8 กิโลเมตรและในระหว่างการเดินทางให้สมมติว่ามีเหตุฉุกเฉินเกิดขึ้นอย่างน้อย 5 อย่าง เช่น ช่วยเหลือผู้ประสบภัยหรือมีผู้ติดอยู่ในที่สูง การใช้เข็มทิศ การปฏิบัติงานในเวลากลางคืน การแปลรหัสและเหตุฉุกเฉินทางน้ำ เป็นต้น เหตุฉุกเฉินเช่นว่านี้ ให้เว้นระยะห่างกันพอสมควรและลูกเสือจำเป็นต้องมีความรู้เรื่องแผนที่และเข็มทิศ จึงจะสามารถเดินทางไปถึงจุดหมายปลายทางได้</p> <p>การฝึกอบรมวิชาความคิดริเริ่มนี้ต้องมีลักษณะเป็นการทดสอบอย่างจริงจังในเรื่องของความตั้งใจจริง ความคิดริเริ่ม และการพึ่งตนเอง (Self-reliance)</p> 4. คณะกรรมการดำเนินงานของกองและผู้กำกับเห็นว่าเป็นผู้ที่สมควรได้รับเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ 5. ได้รับอนุมัติจากเลขาธิการคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติหรือผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัดแล้วแต่กรณี
<p>เครื่องหมายวิชาพิเศษ(76 วิชา)</p>	<p>เรียนนอกเวลาหรือเรียนในเวลาในภาคเรียนที่ 2 หรือใช้วิธีบูรณาการเข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้</p>

หลักสูตรลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

กิจกรรม	หัวข้อเนื้อหา
เครื่องหมาย ลูกเสือหลวง (สอบได้ 6 เดือน)	<p>ผู้ที่เข้าเกณฑ์ได้รับเครื่องหมายลูกเสือหลวง จะต้องมีความสมบัติดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ได้รับเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ 2. สอบได้วิชาพื้นฐานในระดับลูกเสือชั้นพิเศษ 3 วิชา ซึ่งไม่อยู่ในวิชาพื้นฐาน วิชาที่สอบได้เมื่อขอรับเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ 3. สอบได้วิชาบริการและวิชาพื้นฐานอีก 3 วิชา ในระดับลูกเสือหลวง 4. ผ่านการฝึกอบรมวิชาการเป็นผู้นำ ตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ 5. คณะกรรมการดำเนินงานของกองและผู้กำกับเห็นว่าเป็นผู้ที่ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีตามวิธีการของลูกเสือและสมควรได้รับเครื่องหมายลูกเสือหลวง 6. เลขาธิการคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติหรือผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัดแล้วแต่กรณี เป็นผู้แต่งตั้งบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมทำการสัมภาษณ์ เมื่อเห็นว่าเป็นผู้เหมาะสมแล้ว ให้รายงานต่อไปตามลำดับจนถึง คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติพิจารณาอนุมัติ และให้ประธานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติเป็นผู้ลงนามในประกาศนียบัตร แสดงว่าเป็นผู้ได้รับเครื่องหมายลูกเสือหลวง
เครื่องหมายวิชา พิเศษ(76 วิชา)	<p>เรียนนอกเวลาหรือเรียนในเวลาในภาคเรียนที่ 2 หรือใช้วิธีบูรณาการเข้ากับ กลุ่มสาระการเรียนรู้</p>

3. แนวการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

การจัดกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา ควรจัดให้มีการเปิดประชุมกองทุกครั้ง ก่อนที่จะมีการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อเป็นการฝึกความมีระเบียบวินัยในตนเอง โดยปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้

3.1 พิธีเปิด (ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)

3.2 เกมหรือเพลง ทำให้เกิดความสนุกสนาน เป็นการอบอุ่นร่างกายก่อนปฏิบัติกิจกรรม อาจใช้อย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองอย่าง ซึ่งบางครั้งไม่จำเป็นจะต้องสอดคล้องหรือสัมพันธ์กับเนื้อหาเสมอไป

3.3 การปฏิบัติกิจกรรม เน้นการปฏิบัติเป็นฐาน โดยใช้ระบบหมู่เพื่อสะดวกต่อการเรียนการสอน ตลอดจนการควบคุมดูแล ตรวจสอบและให้คำแนะนำแก้ไข

3.4 การเล่าเรื่องสั้นที่เป็นประโยชน์ ควรเน้นเรื่องง่าย ๆ และสรุปให้ลูกเสือเข้าใจว่ามีประโยชน์ อย่างไร ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของคุณธรรมต่าง ๆ เช่น ความสามัคคี ความซื่อสัตย์ สุจริต ความเสียสละ ความกล้าหาญอดทน เป็นต้น

3.5 พิธีปิด (นัดหมาย ตรวจ ชักธงลง เลิก)

4. การวัดประเมินผลกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

การวัดผลและประเมินผลกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่มี 2 กิจกรรม คือ

4.1 กิจกรรมบังคับ เป็นการวัดผลและประเมินผลเพื่อให้ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ผ่านช่วงชั้นหรือจบหลักสูตร โดยการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และผ่านการประเมินผลตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดและมีการวัดผลตลอดภาคเรียน โดยดำเนินการ ดังนี้

4.1.1 การสังเกต

4.1.1.1 ความสนใจ

4.1.1.2 การเข้าร่วมกิจกรรม

4.1.2 การซักถาม

4.1.3 การทดสอบทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

4.2 วิชาพิเศษ เป็นการวัดผลและประเมินผลในแต่ละวิชา โดยการทดสอบทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ และใช้เกณฑ์ดังนี้

4.2.1 ผ่าน (ผ)

4.2.2 ไม่ผ่าน (มผ.)

5. กิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของลูกเสือ เนตรนารี

การอยู่ค่ายพักแรม เป็นหัวใจของลูกเสือ ลูกเสือทุกคนต่างก็มีโอกาสที่จะอยู่ค่ายพักแรม เนื่องจากตามข้อบังคับของคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ พ.ศ.2509 ข้อ 273 - 279 กำหนดไว้ว่า ให้ผู้กำกับกลุ่มหรือผู้กำกับลูกเสือนำลูกเสือไปฝึกเดินทางไกลและแรมคืน ในปีหนึ่งไม่น้อยกว่า 1 ครั้ง ครั้งหนึ่งให้พักแรมอย่างน้อย 1 คืน

การเดินทางไกลและแรมคืน มีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกให้ลูกเสือมีความอดทน อยู่ในระเบียบวินัย รู้จักช่วยตัวเอง รู้จักอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่น ตลอดจนเรียนวิชาลูกเสือเพิ่มเติม ผู้บังคับบัญชาลูกเสือจำเป็นต้องวางแผนนำลูกเสือเดินทางไกล และแรมคืนไว้ให้พร้อมก่อนและเนิ่น ๆ ดังนั้น บทบาทผู้บังคับบัญชาลูกเสือที่มีหน้าที่รับผิดชอบต่อลูกเสือ ต่องานการอยู่ค่ายพักแรมและตามหน้าที่ของตนเอง จึงจำเป็นต้องหาโอกาสให้ลูกเสือของตนได้มีโอกาสในการอยู่ค่ายพักแรมเสมอ

อนึ่ง ผู้บังคับบัญชาลูกเสือต้องเข้าใจว่า กิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมนี้ เป็นกิจกรรมสำหรับเด็ก มิใช่กิจกรรมของผู้ใหญ่ ความสำเร็จคือกิจกรรมที่ตอบสนองของความต้องการของเด็ก ได้แก่ การผจญภัย การได้เพื่อน ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ได้ความสนุกและความสุข พร้อมทั้งเกิดทัศนคติที่ดีต่อการไปอยู่ค่ายพักแรมด้วย ถือว่าสิ่งนี้เป็นจุดหมายที่สำคัญ

6. วิชาพิเศษลูกเสือหลักสูตรสามัญรุ่นใหญ่

ลูกเสือที่เรียนหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ อาจสอบวิชาพิเศษได้ตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ วิชาเหล่านี้ มุ่งหมายให้ลูกเสือได้แสดงออก ซึ่งทักษะและความสนใจของตนเองกับเพื่อให้ได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับลูกเสืออื่น ๆ ด้วย โดยมีรายละเอียดดังนี้

เครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือ ประเภทสามัญรุ่นใหญ่ 76 วิชา

1. นักผจญภัย	2. นักดาราศาสตร์	3. นักอุตุนิยมวิทยา	4. ผู้จัดการ ค่ายพักแรม
5. ผู้พิทักษ์ป่า	6. นักเดินทางไกล	7. หัวหน้าคนครัว	8. นักบุกเบิก
9. นักสะกดรอย	10. นักธรรมชาติ วิทยา	11. การสื่อสารด้วย ยานพาหนะ	12. นักดับเพลิง
13. นักสัญญาณ	14. นักสารพัดช่าง	15. นักโบราณคดี	16. นักสะสม
17. นักดนตรี	18. นักถ่ายภาพ	19. นักกีฬา	20. นักกรีฑา
21. นักพิมพ์ดีด	22. นักแสดง	23. นักยิงปืน	24. ล่าม การบันทึง

เครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือ ประเภทสามัญรุ่นใหญ่ 76 วิชา (ต่อ)

25. หน้าที่พลเมือง	26. มัคคุเทศก์	27. บรรณารักษ์	28. เลขานุการ
29. พลากิจการ	30. ผู้ช่วยการจราจร	31. ช่างเขียน	32. ช่างไฟฟ้า
33. ช่างวิทยุ	34. ช่างแผนที่	35. ช่างเครื่องยนต์	36. อีเล็กทรอนิกส์
37. การหามิตร	38. การฝีมือ	39. ช่วยผู้ประสพภัย	40. การสาธารณสุข
41. การพยาบาล	42. การพูดที่ สาธารณะ	43. การอนุรักษ์ ธรรมชาติ	44. การ ประชาสัมพันธ์
45. การสังคม สงเคราะห์	46. การพัฒนาชุมชน	47. ชาวประมง	48. ต้นเด่น
49. ผู้นำร่อง	50. นักเล่นเรือใบ	51. นักว่ายน้ำ	52. นักพายเรือ
53. นักกระเชียงเรือ	54. กลาสีเรือ	55. การจราจรทางน้ำ	56. การป้องกันความ เสียหายและดับเพลิง ไหม้บนเรือ
57. การเรือ	58. การดำรงชีพ ในทะเล	59. เครื่องหมาย ชาวเรือ	60. เครื่องหมาย เชิดชูเกียรติ ลูกเสือเหล่าสมุทร
61. นักเครื่องบินเล็ก	62. ช่างอากาศ	63. ยามอากาศ	64. การจราจรทาง อากาศเบื้องต้น
65. การควบคุม การจราจรทางอากาศ	66. การช่วยเหลือ ผู้ประสพภัย อากาศยาน	67. การฝึกเป็นผู้นำ	68. นักปฏิบัติการ ทางจิตวิทยา (ปลจว.)
69. การขนส่ง ทางอากาศ	70. แผนที่และเข็มทิศ	71. เสนารักษ์	72. การดำรงชีพในถิ่น ทุรกันดาร
73. นักไต่ผา	74. เครื่องหมาย การบิน	75. เครื่องหมาย เชิดชูเกียรติลูกเสือ เหล่าอากาศ	76. เครื่องหมาย ผู้ฝึกสอน

7. แนวปฏิบัติการสอบวิชาลูกเสือพิเศษ

7.1 ทำการสอบวิชาพิเศษโดยใช้เวลานานอกเหนือจากที่ลูกเสือเข้าร่วมกิจกรรมตามปกติ หรือในขณะที่อยู่ค่ายพักแรม นอกจากนี้ ลูกเสืออาจใช้เวลาว่างของตนเองทำการฝึกฝนทักษะต่าง ๆ ของวิชาพิเศษ แล้วทำการสอบหรือส่งรายงานผลการปฏิบัติงานของรายวิชานั้น เมื่อสอบผ่านแล้ว ให้ผู้กำกับลงนามรับรองในสมุดประจำตัวลูกเสือ

7.2 วิชาพิเศษลูกเสือวิชาใดที่มีเนื้อหาสัมพันธ์กับกิจกรรมที่ลูกเสือเข้าร่วมตามปกติ ก็ให้นำไปบูรณาการ รวมทั้งทำการสอบภาคปฏิบัติของวิชาพิเศษนั้น ๆ และให้ถือว่าลูกเสือที่ผ่านการสอบแล้วมีสิทธิ์ประดับเครื่องหมายวิชาพิเศษนั้นด้วย

7.3 ให้โรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการขอซื้อเครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือตามจำนวนที่ลูกเสือได้รับจากร้านค้าขององค์การการค้าของคุรุสภา

7.4 สำหรับวิชาพิเศษลูกเสือ ให้ใช้ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ (ฉบับที่ 14) พ.ศ.2528

เกณฑ์การประเมินคุณภาพงานลูกเสือภายในสถานศึกษา

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การพิจารณา
1. ด้านลูกเสือ	1. ความมีระเบียบวินัย ความสนใจ ความสนุก ความภูมิใจ ความตระหนักในคุณค่าและความสุข ในการเป็นลูกเสือ เรียนรู้/มีทักษะ ด้านสัญลักษณ์ลูกเสือ	1.1 ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบของกองลูกเสือ/โรงเรียน//สังคม/ กระทำความดีประจำวัน (Good Turn)
		1.2 เข้าร่วมกิจกรรมลูกเสือ ด้วยความสนใจ ความสนุก มีความภาคภูมิใจและมีความสุขในการเป็นลูกเสือ
		1.3 สามารถปฏิบัติทักษะสัญลักษณ์ลูกเสือตามประเภท เรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมเนื้อหาสาระในหลักสูตร
2. การปฏิบัติตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ		2.1 ประพฤติปฏิบัติโดยยึดหลักคุณธรรมจริยธรรมตามคำปฏิญาณ กฎของลูกเสือและหลักธรรมคำสอนศาสนา

เกณฑ์การประเมินคุณภาพงานลูกเสือภายในสถานศึกษา (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การพิจารณา
1. ด้านลูกเสือ (ต่อ)		2.2 กระทำกิจกรรมช่วยเหลืองาน สถานศึกษา งานบ้าน เคารพเชื่อฟัง พ่อแม่ ครู อาจารย์
		2.3 กระทำกิจกรรมก่อให้เกิด ความรักความสามัคคี ระหว่าง คนในชาติและความเป็นพี่น้องกัน ของลูกเสือทั้งภายในและภายนอก ประเทศ
	3. การช่วยเหลือผู้อื่น ชุมชน ชาติ บ้านเมือง และสังคมโลก	3.1 ช่วยแก้ปัญหาและพัฒนาเพื่อน พี่น้องลูกเสือทั้งในและนอก สถานศึกษา 3.2 ช่วยเหลือและให้บริการครู อาจารย์ บุพการี และบุคคล ทุพพลภาพ หรือ ผู้สูงอายุที่ ขาดการดูแล 3.3 ช่วยพัฒนาสิ่งแวดล้อม อนุรักษ์ ธรรมชาติ แก้ปัญหาพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมในชุมชน รวมทั้งกิจกรรมที่เกี่ยวกับสถาบันชาติ ศาสนา วัฒนธรรม และสังคมโลก
2..ด้านผู้บริหาร	1. การพัฒนาตนเองทางด้าน ลูกเสือ	1.1 มีอุดมการณ์ และวิสัยทัศน์ใน กิจการลูกเสือ 1.2 เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อให้มี คุณวุฒิและเพิ่มทักษะทางลูกเสือ 1.3 เข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา เพื่อการพัฒนาการกิจการลูกเสือ

เกณฑ์การประเมินคุณภาพงานลูกเสือภายในสถานศึกษา (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การพิจารณา
2..ด้านผู้บริหาร (ต่อ)	2. การบริหาร ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดกิจกรรมลูกเสือ	<p>2.1 กำหนดให้มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ นโยบาย แผนพัฒนา และระบบบริหารจัดการกิจการลูกเสือ</p> <p>2.2 ส่งเสริม สนับสนุนบุคลากร ลูกเสือ และนิเทศ ติดตาม ประเมินผล การจัดกิจกรรมลูกเสือ</p> <p>2.3 ส่งเสริมการจัดมวลงกิจกรรม ลูกเสือ และมีส่วนร่วมในกิจกรรม ลูกเสือ</p>
3. ด้านผู้กำกับ ลูกเสือ	1. การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน การช่วยเหลือผู้อื่น ชชาติบ้านเมือง และสังคมโลก	<p>1.1 มีส่วนร่วมในการให้บริการ ชุมชน อนุรักษ์ธรรมชาติ พัฒนา สิ่งแวดล้อมและส่งเสริมให้มีการช่วยเหลือและให้บริการบุพการี และบุคคลทุกพล</p> <p>1.2 เข้าร่วมการฝึกอบรมเพื่อให้มี คุณวุฒิและเพิ่มทักษะทางลูกเสือ พัฒนาตนเองให้เจริญก้าวหน้าทาง วิทยฐานะในวิชาชีพทางลูกเสือ</p> <p>1.3 เข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา เพื่อการพัฒนาการกิจการลูกเสือ</p>
	2. การวางแผนและจัดกิจกรรม	<p>2.1 วางแผนการจัดมวลงกิจกรรม ลูกเสือและฝึกอบรมลูกเสือตาม วัตถุประสงค์ หลักการ วิธีการและ หลักสูตร</p> <p>2.2 ช่วยเหลือ หรือเข้าร่วมการจัด กิจกรรมลูกเสือและฝึกอบรมลูกเสือ ภายนอกสถานศึกษาและนำทรัพยากร</p>

เกณฑ์การประเมินคุณภาพงานลูกเสือภายในสถานศึกษา (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การพิจารณา
3. ด้านผู้กำกับ ลูกเสือ (ต่อ)		<p>ในชุมชน เข้ามาพัฒนาการจัดมรดก กิจกรรมลูกเสือ</p> <hr/> <p>2.3 ศึกษา ค้นคว้า วิจัย และ ประเมินผล เพื่อให้เกิดการพัฒนา รูปแบบวิธีการ และมีส่วนร่วมในการ แก้ปัญหาและพัฒนาการจัดมรดก กิจกรรมลูกเสือ</p>
4. ด้านการจัด มรดกกิจกรรม ลูกเสือ	1. กิจกรรมสัญลักษณ์ลูกเสือ	<p>1.1 มีการฝึกอบรมให้ความรู้ และทักษะในด้านระเบียบวินัย การประกอบพิธีทางลูกเสือ และเนื้อหาสาระตามหลักสูตร</p> <hr/> <p>1.2 มีการจัดกิจกรรมเดินทางไกล และอยู่ค่ายพักแรมตาม วัตถุประสงค์ และวิธีการทาง ลูกเสือ ฝึกอบรมทักษะลูกเสือ ตามประเภทให้สามารถนำไปใช้ ช่วยตนเองและผู้อื่น</p> <hr/> <p>1.3 มีการฝึกอบรมและทดสอบเพื่อ รับเครื่องหมายตามหลักสูตร และวิชาพิเศษ</p>
	2. กิจกรรมตามด้านปฏิญาณและ กฎ	<p>2.1 มีการฝึกอบรมและจัดกิจกรรม เสริมคุณธรรม จริยธรรม ตามคำ ปฏิญาณ กฎลูกเสือและหลักธรรม คำสอนของศาสนา</p> <hr/> <p>2.2 มีการจัดกิจกรรมฝึกอบรมช่วยเหลือ ครอบครัว สถานศึกษา ครูอาจารย์ ผู้บังคับบัญชาลูกเสือและร่วม</p>

เกณฑ์การประเมินคุณภาพงานลูกเสือภายในสถานศึกษา (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การพิจารณา
		<p>กระทำกิจกรรมเกี่ยวกับงานของชาติ วัฒนธรรม ศาสนาและสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นพี่น้องกับลูกเสืออื่นทั่วโลก</p>
		<p>2.3 มีการฝึกอบรมให้มีความรู้ความสามารถในการบำเพ็ญประโยชน์ ช่วยเหลือเพื่อนหรือบุคคลที่ทุกข์ทรมาน ผู้สูงอายุที่ขาดการดูแล กระทำกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความรัก ความสามัคคี ความสมานฉันท์ ระหว่างคนในชาติ และความเป็นพี่น้องกับลูกเสืออื่นทั่วโลก</p>
<p>3. กิจกรรมโครงการเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนา</p>		<p>3.1 มีการจัดกิจกรรมโครงการเพื่อแก้ปัญหา ส่งเสริมสุขภาพกายและใจ และเพื่อการช่วยเหลือแก้ปัญหาอุบัติเหตุ อุบัติภัย</p> <p>3.2 มีการจัดกิจกรรมโครงการให้บริการชุมชนเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจและสังคมรวมทั้งการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวัฒนธรรมและศาสนา</p> <p>3.3 มีการจัดกิจกรรมโครงการที่มีส่วนร่วมในงานของชาติ สถาบันพระมหากษัตริย์ และเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ รวมทั้งการฝึกอบรมวิชาพิเศษเพื่อส่งเสริมการศึกษาต่อสถาบันทหารและตำรวจ</p>

เกณฑ์การประเมินคุณภาพระดับตัวบ่งชี้

จัดให้มีการประเมินใน 2 ลักษณะ คือ

1. การประเมินเชิงปริมาณและคุณภาพ

1.1 เติงปริมาณ ตัวบ่งชี้ใดที่แสดงลักษณะปริมาณของการปฏิบัติ ให้ถือเกณฑ์ดังต่อไปนี้

ปรับปรุง	พอใช้	ดี	ดีมาก
จำนวนต่ำกว่า	จำนวน	จำนวน	จำนวน
ร้อยละ 50	ร้อยละ 50 - 74	ร้อยละ 75-89	ร้อยละ 90 ขึ้นไป

1.2 เติงคุณภาพ

1.2.1 ความถูกต้องสมบูรณ์ เป็นแบบอย่างที่ดี

1.2.2 การมองเห็นคุณค่า

1.2.3 การปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องยั่งยืน

1.2.4 การมีประสิทธิภาพ

1.2.5 ความสัมฤทธิ์ผล

2. การประเมินความก้าวหน้า

การประเมินความก้าวหน้า มีแนวทางการดำเนินการดังนี้

2.1 จัดให้มีการประเมินความก้าวหน้าอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

2.2 จัดให้มีการประเมินทั้งตนเอง กลุ่ม และกิจกรรม ตามเกณฑ์ที่กำหนด

2.3 จัดให้มีการประเมินเปรียบเทียบความเปลี่ยนแปลงทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ

2.4 จัดให้มีการประเมินสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลง

2.5 จัดให้มีการประเมินความมุ่งมั่นที่จะพัฒนางานให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น

วิธีการและเครื่องมือในการประเมิน

การประเมินสามารถดำเนินการได้ด้วยวิธีการและเครื่องมือ เช่น แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ การสังเกต การทดสอบ นิทรรศการและสาธิต รายงาน เอกสาร หลักฐาน ประเมินการปฏิบัติจริง เป็นต้น (สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน, 2551, หน้า 1 – 12)

ทฤษฎีการบริหารการศึกษา

Abraham Harold Maslow : ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ

มาสโลว์ เป็นเจ้าของทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ 5 ลำดับ ได้แก่

1. ความต้องการทางกายภาพ (Physiological Needs)
2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs)
3. ความต้องการทางสังคม (Social Needs)
4. ความต้องการยกย่องชื่อเสียง (Esteem Needs)
5. ความต้องการที่จะรู้จักตนเองตามสภาพที่แท้จริงและความสำเร็จของชีวิต

(Self-Actualization Needs)

Douglas Mc Gregor : ทฤษฎี X และทฤษฎี Y :

ทฤษฎี X (Theory X) เป็นปรัชญาการบริหารจัดการแบบดั้งเดิม โดยมองว่าพนักงานเกียจคร้าน ไม่กระตือรือร้น ไม่ชอบงานและพยายามหลีกเลี่ยงงาน

ทฤษฎี Y (Theory Y) เป็นปรัชญาการบริหารจัดการโดยมองว่าพนักงานมีความรับผิดชอบ มีความคิดริเริ่มในการแก้ปัญหาในการทำงานและไม่มีความเบื่อหน่ายในการทำงาน

William Ouchi : ทฤษฎี Z

ทฤษฎีนี้เป็นทฤษฎีลูกผสมระหว่างญี่ปุ่นกับอเมริกัน วิลเลียม โอชิ ซึ่งเป็นชาวญี่ปุ่น เป็นคนคิดขึ้นมา โดยการศึกษาทฤษฎี A และทฤษฎี J ดังนี้

ทฤษฎี A คือ American Theory เป็นทฤษฎีที่ว่าด้วยการบริหารจัดการร่วมสมัยตามแบบของอเมริกา ซึ่งให้หลักการว่า การบริหารจัดการแบบนี้ ต้องอาศัยการจัดการจากพื้นฐานของบุคคล

ทฤษฎี J คือ การบริหารจัดการแบบญี่ปุ่น ซึ่งมีลักษณะที่เรียกว่า การจ้างงานตลอดชีวิต หรือ Lifetime Employment และทฤษฎีตัวอย่าง แล้วนำข้อดีข้อเสียนั้นมาวิเคราะห์สร้างเป็นทฤษฎี

Henry Fayol : บิดาทฤษฎีการบริหารจัดการสมัยใหม่

เป็นบิดาของทฤษฎีการจัดการปฏิบัติการ (Operational management theory) หรือบางทางก็ถือกันว่าเป็นบิดาของการบริหารจัดการสมัยใหม่ เขาเชื่อว่าการบริหารนั้นเป็นเรื่องของทักษะ และเขาสนใจที่จะศึกษาองค์การโดยรวมและมุ่งเน้นที่กิจกรรมการจัดการ (Managerial activities) ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมห้าอย่างคือ

1. การวางแผน (Planning)
2. การจัดองค์การ (Organizing)
3. การบังคับบัญชา หรือการสั่งการ (Commanding)
4. การประสานงาน (Coordinating)

5. การควบคุม (Controlling)

Max Weber : ทัศนวิทยาการจัดการตามระบบราชการ (Bureaucratic Management)

แมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber) เป็นนักสังคมวิทยา ชาวเยอรมัน ได้นำเสนอแนวคิดการจัดการองค์การ ที่เรียกว่า bureaucracy มี 6 ประการมีดังนี้ คือ

1. องค์การต้องมีการจัดแบ่งงานออกเป็นส่วนๆ (Division of labor)
2. องค์การนั้นต้องมีสายบังคับบัญชาตามลำดับชั้น (Authority Hierarchy)
3. ระบบการคัดเลือกคนนั้นต้องกระทำอย่างเป็นทางการ (Formal Selection)
4. องค์การต้องมีระเบียบ และกฎเกณฑ์ (Formal Rules and Regulations)
5. ความไม่เลือกที่รักมักที่ชัง (Impersonality) ความจริงคำว่า impersonality
6. การแยกระบบการทำงานออกเป็นสายอาชีพ (Career Orientation)

Luther Gulick : POSDCORB

Luther Gulick เป็นผู้คิดรูปแบบการบริหารจัดการโดยมีกิจกรรม 7 ประการมาใช้ในการบริหารจัดการ มีคำย่อว่า POSDCORB ดังนี้

- P คือ การวางแผน (planning)
- O คือ การจัดองค์การ (organizing)
- D คือ การสั่งการ (directing)
- S คือ การบรรจุ (staffing)
- CO คือ การประสานงาน(co-ordinating)
- R คือ การรายงาน (reporting)
- B คือ การงบประมาณ (budgeting)

Frederick Herzberg : ทัศนวิทยา 2 ปัจจัย (Two Factors Theory)

ทัศนวิทยาเกี่ยวกับแรงจูงใจโดย เฟรดอริค เฮอร์ชเบิร์ก (Frederick Herzberg) มี 2 ปัจจัย คือ

1. ปัจจัยภายนอกหรือเรียกว่า Hygiene Factors
2. ปัจจัยภายใน หรือ Motivation Factors

Frederick W. Taylor : ทัศนวิทยาการจัดการตามหลักวิทยาศาสตร์

เทย์เลอร์ ได้ชื่อว่าเป็นบิดาแห่งการจัดการตามหลักวิทยาศาสตร์ ปรัชญาการบริหารของเทย์เลอร์ ได้แก่

1. ทำการศึกษางานแต่ละส่วนด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์และพัฒนาวิธีการที่ดีที่สุด
2. ใช้หลักการทางวิทยาศาสตร์ในการคัดเลือกและการฝึกอบรมพนักงานและมอบหมายงาน
3. มีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิดระหว่างผู้บริหารและพนักงาน

4. แบ่งงานและความรับผิดชอบในงานเป็นส่วนต่าง ๆ

Henry L. Gantt : ผู้พัฒนาการอธิบายแผนโดยใช้กราฟ (Gantt Chart)

Gantt เป็นผู้ที่มีชื่อเสียงที่สุดในด้านที่นำเอากราฟ "Gantt Chart" มาเป็นสื่อในการอธิบายแผน การวางแผน การจัดการ และการควบคุมองค์ประกอบที่มีความสลับซับซ้อน เพื่อให้ผู้รับฟังเกิดมิติในการรับรู้มากยิ่งขึ้น นอกจากนั้นแล้วเขายังได้คิดวิธีจ่ายค่าตอบแทนในการทำงานแบบใหม่ โดยใช้วิธีให้สิ่งจูงใจ

Frank B. & Lillian M. Gilbreth : Time – and – Motion Studies

แนวคิดของ Gilbreth เน้นการกำจัดความสิ้นเปลือง และความไม่มีประสิทธิภาพในการทำงาน โดยการหาวิธีการทำงานที่ดีที่สุดอย่างหนึ่ง (the one best way to do work) การศึกษาที่สำคัญคือลักษณะการเคลื่อนไหวของร่างกายในการทำงาน (Motion Study) ผังกระบวนการทำงาน (Work Flow Process Chart)

(<http://blog.eduzones.com/arif/9329>)

วงจรการบริหารคุณภาพ (PDCA)

PDCA มาจากคำภาษาอังกฤษ 4 คำ ได้แก่ Plan (วางแผน) Do (ปฏิบัติ) Check (ตรวจสอบ) Act (ดำเนินการให้เหมาะสม)

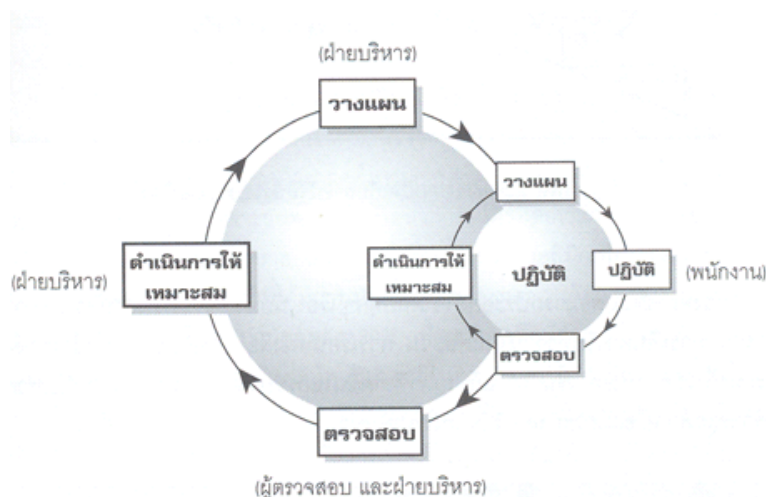
แนวคิดเกี่ยวกับวงจร PDCA เริ่มขึ้นเป็นครั้งแรกโดยนักสถิติ Walter Shewhart ซึ่งได้พัฒนาจากการควบคุมกระบวนการเชิงสถิติที่ Bell Laboratories ในสหรัฐอเมริกาเมื่อทศวรรษ 1930 ในระยะเริ่มแรก วงจรดังกล่าวเป็นที่รู้จักกันในชื่อ "วงจร Shewhart" จนกระทั่งราวทศวรรษที่ 1950 ได้มีการเผยแพร่อย่างกว้างขวางโดย W.Edwards Deming ปรมาจารย์ทางด้านการบริหารคุณภาพ หลายคนจึงเรียกวงจรนี้ว่า "วงจร Deming "

เมื่อเริ่มแรก Deming ได้เน้นถึงความสัมพันธ์ 4 ฝ่าย ในการดำเนินธุรกิจเพื่อให้ได้มาซึ่งคุณภาพ และความพึงพอใจของลูกค้า ซึ่งได้แก่ ฝ่ายออกแบบ ฝ่ายผลิต ฝ่ายขาย และฝ่ายวิจัย ความสัมพันธ์ทั้ง 4 ฝ่ายนั้น จะต้องดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพของสินค้าตามความต้องการของลูกค้าที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยให้ถือว่าคุณภาพจะต้องมาก่อนสิ่งอื่นใด

ต่อมาแนวคิดเกี่ยวกับวงจร Deming ได้ถูกดัดแปลงให้เข้ากับวงจรการบริหาร ซึ่งประกอบด้วย ขั้นตอนการวางแผน ขั้นตอนการปฏิบัติ ขั้นตอนการตรวจสอบ และขั้นตอนการดำเนินการให้เหมาะสม (ซึ่งในระยะเริ่มแรกหมายถึงการปรับปรุงแก้ไข) แต่ยังไม่สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะแต่ละขั้นตอนถูกมอบหมายให้เป็นหน้าที่รับผิดชอบของแต่ละฝ่าย ขณะที่ฝ่ายบริหารกำหนดแผนงานและตั้งเป้าหมายสำหรับพนักงาน พนักงานก็ต้องลงมือปฏิบัติให้บรรลุตามเป้าหมายที่ฝ่ายบริหารได้กำหนดขึ้น ในขณะที่ผู้ตรวจสอบคอยตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของพนักงานเป็นระยะ ๆ

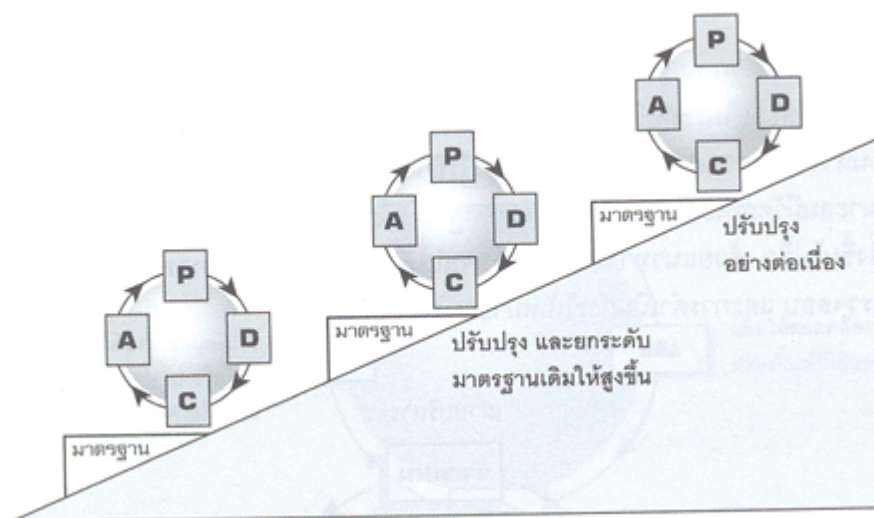
และรายงานผลให้ผู้บริหารทราบ หากการปฏิบัติงานมีความผิดพลาดหรือเบี่ยงเบนไปจากเป้าหมาย ก็จะได้แก้ไขได้ทันที พนักงานที่สามารถปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมายก็จะได้รางวัลเป็นการตอบแทน แต่ถ้าไม่สามารถทำได้ตามเป้าหมายก็จะมีผลต่อการปฏิบัติงานที่ต่ำ การดำเนินงานในลักษณะนี้จะเห็นได้ว่าค่อนข้างแข็งกระด้าง นอกจากผู้บริหารจะไม่ประเมินศักยภาพของพนักงานซึ่งเป็นผู้ที่รู้ดีที่สุดเกี่ยวกับกระบวนการทำงานแล้วยังขาดวิสัยทัศน์ที่ดีในเรื่องของการประสานงานภายในหน่วยงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้พนักงานมีส่วนร่วมในขั้นตอนการวางแผนและแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น

อย่างไรก็ตาม วงจร Deming ได้พัฒนาไปในทิศทางที่นุ่มนวลขึ้น ในประเทศญี่ปุ่นซึ่งได้ให้ความสำคัญกับพื้นฐานการบริหารงาน 2 อย่าง นั่นก็คือ การสื่อสารและความร่วมมือร่วมใจจากทุกคนในหน่วยงาน โดยผู้บริหารยังคงเป็นผู้กำหนดแผนงาน แต่จะสื่อสารผ่านช่องทางหัวหน้างาน และพนักงานตามลำดับขั้นเป้าหมายถูกกำหนดขึ้นตามความเหมาะสมเป็นไป

ภาพ 1 แสดงวงจร PDCA แบบญี่ปุ่น

เราใช้วงจร PDCA เพื่อการปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง ทุกครั้งที่วงจรหมุนครบรอบก็จะเป็นแรงส่งให้หมุนในรอบต่อไป วิธีการใหม่ ๆ ที่ทำให้เกิดการปรับปรุงก็จะถูกจัดทำเป็นมาตรฐานการทำงาน ซึ่งจะทำให้การทำงานมีการพัฒนาอย่างไม่สิ้นสุด เราอาจเริ่มด้วยการปรับปรุงเล็ก ๆ น้อย ๆ ก่อนที่จะก้าวไปสู่การปรับปรุงที่มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น

ภาพ 2 แสดงวงจร PDCA กับการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

โครงสร้างของวงจร PDCA

ขั้นตอนทั้ง 4 ขั้นตอนของวงจร PDCA ประกอบด้วย "การวางแผน" อย่างรอบคอบ เพื่อ "การปฏิบัติ" อย่างค่อยเป็นค่อยไป แล้วจึง "ตรวจสอบ" ผลที่เกิดขึ้น วิธีการปฏิบัติใดมีประสิทธิภาพที่สุด ก็จะจัดให้เป็นมาตรฐาน หากไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้ ก็ต้องมองหา "วิธีการปฏิบัติใหม่ หรือใช้ความพยายาม" ให้มากขึ้นกว่าเดิม

1. ขั้นตอนการวางแผน (Plan)

ขั้นตอนการวางแผนครอบคลุมถึงการกำหนดหัวข้อที่ต้องการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ซึ่งรวมถึงการพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน พร้อมกับพิจารณาว่ามีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลใดบ้างเพื่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงนั้น โดยระบุวิธีการเก็บข้อมูลให้ชัดเจน นอกจากนี้ จะต้องวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวม แล้วกำหนดทางเลือกในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ดังกล่าว

2. ขั้นตอนการปฏิบัติ (DO)

ขั้นตอนการปฏิบัติ คือ การลงมือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตามทางเลือกที่ได้กำหนดไว้ในขั้นตอนการวางแผน ในขั้นนี้ต้องตรวจสอบระหว่างการปฏิบัติด้วยว่าได้ดำเนินไปในทิศทางที่ตั้งใจหรือไม่ พร้อมกับสื่อสารให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบด้วย เราไม่ควรปล่อยให้ถึงวินาทีสุดท้ายเพื่อดูความคืบหน้าที่เกิดขึ้น หากเป็นการปรับปรุงในหน่วยงานผู้บริหารย่อมต้องการทราบความคืบหน้าอย่างแน่นอน

3. ขั้นตอนการตรวจสอบ (Check)

ขั้นตอนการตรวจสอบ คือ การประเมินผลที่ได้รับจากการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง แต่ขั้นตอนนี้มักจะถูกมองข้ามเสมอการตรวจสอบทำให้เราทราบว่า การปฏิบัติในขั้นที่สองสามารถบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ สิ่งสำคัญก็คือ เราต้องรู้ว่า จะตรวจสอบอะไรบ้างและบ่อยครั้งแค่ไหน ข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบจะเป็นประโยชน์สำหรับขั้นตอนถัดไป

4. ขั้นตอนการดำเนินงานให้เหมาะสม (Act)

ขั้นตอนการดำเนินงานให้เหมาะสมจะพิจารณาผลที่ได้จากการตรวจสอบ ซึ่งมีอยู่ 2 กรณี คือ ผลที่เกิดขึ้นเป็นไปตามแผนที่วางไว้ หรือไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ หากเป็นกรณีแรก ก็ให้นำแนวทางหรือกระบวนการปฏิบัตินั้นมาจัดทำให้เป็นมาตรฐาน พร้อมทั้งหาวิธีการที่จะปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นไปอีก ซึ่งอาจหมายถึงสามารถบรรลุเป้าหมายได้เร็วกว่าเดิม หรือเสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่าเดิม หรือทำให้คุณภาพดียิ่งขึ้น

(<http://eduserv.ku.ac.th/km/index.php>)

จากการศึกษาทฤษฎีการบริหารการศึกษาดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ การวางแผน (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Do) การตรวจสอบประเมินผล (Check) การปรับปรุง (Act) อันเป็นวงจรการบริหารคุณภาพ (PDCA) ผู้ศึกษาค้นคว้าเห็นว่าวงจรการบริหารคุณภาพ (PDCA) เหมาะสมที่จะนำไปใช้ในกระบวนการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

รายงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บุญสิน ไสยอด (2536) ได้วิจัยปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ตามทฤษฎีของผู้กำกับลูกเสือโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือ

1.1 ด้านการวางแผน มีปัญหาเรื่อง เงินบำรุงกองลูกเสือไม่เพียงพอกับการใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมลูกเสือและพัฒนากิจกรรมลูกเสือมีน้อย

1.2 ด้านการจัดองค์กร มีปัญหาเรื่องห้องปฏิบัติการทางกิจกรรมลูกเสือไม่เพียงพอ และขาดผู้เชี่ยวชาญภายนอกช่วยเหลือ

1.3 ด้านการจัดบุคลากร มีปัญหาเรื่อง ผู้กำกับลูกเสือขาดการศึกษาดูงานของลูกเสืออื่น ๆ และมีงานประจำอื่นมาก

1.4 ด้านการอำนวยความสะดวก มีปัญหาเรื่องผู้กำกับลูกเสือขาดประสบการณ์ในการจัดทำคู่มือ เอกสารต่าง ๆ และลูกเสือขาดแรงจูงใจเรียน เพื่อสอบรับเครื่องหมายพิเศษ

1.5 ด้านการควบคุม มีปัญหาเรื่อง ผู้กำกับไม่ได้รับคำแนะนำจากศึกษานิเทศก์และขาดการเอาใจใส่จากผู้ชำนาญในกองลูกเสือเดียวกัน

2. การเปรียบเทียบปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือ

2.1 ด้านการวางแผน โรงเรียนทุกขนาดมีปัญหาไม่แตกต่างกันในรายด้าน ส่วนรายละเอียดที่แตกต่างกัน คือ เรื่องให้ความสำคัญของการพัฒนาลูกเสือน้อย และเรื่องขาดการจัดกิจกรรมลูกเสือเพื่อชุมชน โดยโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่มีปัญหามากกว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็ก

2.2 ด้านการจัดองค์กร โรงเรียนทุกขนาดมีปัญหาไม่แตกต่างกันในรายด้าน ส่วนรายละเอียดที่แตกต่างกัน คือ ขาดการประสานงานการวางแผนร่วมกัน และเรื่องให้ความสำคัญการพัฒนาของลูกเสือน้อย โดยโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่มีปัญหามากกว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็ก

2.3 ด้านการจัดบุคลากร โรงเรียนทุกขนาดมีปัญหาไม่แตกต่างกันในรายด้าน ส่วนรายละเอียดที่แตกต่างกัน คือ บุคลากรของโรงเรียนไม่สนใจเป็นผู้กำกับลูกเสือ และขาดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ โดยโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่มีปัญหามากกว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็ก

2.4 ด้านการอำนวยความสะดวก โรงเรียนทุกขนาดมีปัญหาไม่แตกต่างกันในรายด้าน และรายละเอียด

2.5 ด้านการควบคุม โรงเรียนทุกขนาดมีปัญหาไม่แตกต่างกันในรายด้าน ส่วนรายละเอียดที่แตกต่างกัน คือ ขาดคำแนะนำจากศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารโรงเรียนขาดความสนใจกิจกรรมลูกเสือ โดยโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่มีปัญหามากกว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็ก

โสภณ ช่วยสงฆ์ (2537) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา มีจุดมุ่งหมายเพื่อทราบระดับการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ เพื่อเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่แตกต่างกันด้านเพศ วุฒิทางลูกเสือ และขนาดโรงเรียน และเพื่อทราบข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาดังกล่าว

โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 132 คนและครูผู้สอน กิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ จำนวน 335 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม มาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 50 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ผลการวิจัยพบว่า

1. การจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ โดยภาพรวมและรายกิจกรรมอยู่ในระดับปานกลาง

2. การจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ โดยภาพรวมและรายกิจกรรม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

3. การจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนที่แตกต่างกัน ด้านวุฒิทางลูกเสือและขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมและรายกิจกรรมไม่แตกต่างกัน

4. การจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ตามทัศนะของครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือที่มีเพศต่างกัน โดยภาพรวมและรายกิจกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. การจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ตามทัศนะของครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือที่มีวุฒิทางลูกเสือต่างกัน โดยภาพรวมและรายกิจกรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. การจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ตามทัศนะของครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน โดยภาพรวมและรายกิจกรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

7. การจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ตามทัศนะของครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน คือ ขนาดใหญ่กับขนาดเล็ก โดยภาพรวมและรายกิจกรรมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

8. การจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ตามทัศนะของครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน คือ ขนาดกลางกับขนาดเล็ก โดยภาพรวมและรายกิจกรรมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

9. การจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ตามทัศนะของครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน คือขนาดใหญกับขนาดกลาง โดยภาพรวมและรายกิจกรรมไม่แตกต่างกัน

ยุพิน ถิ่นสูงเนิน (2539) ได้วิจัยการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนราชสีมาวิทยาลัย จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. ด้านบุคลากร โรงเรียนได้แต่งตั้งบุคลากรทางลูกเสือตามความเหมาะสมและความเห็นชอบของผู้บริหารโรงเรียน โดยมีการจัดตั้งองค์กรเป็น 3 หน่วยย่อย ได้แก่ กองลูกเสือชั้น ม.1

กองลูกเสือชั้น ม.2 และกองลูกเสือชั้น ม.3 มอบอำนาจหน้าที่ให้ตามตำแหน่งที่ได้รับ และมีสายการบังคับบัญชาตามอำนาจหน้าที่ สภาพปัญหาด้านบุคลากร ได้แก่ ผู้กำกับลูกเสือจำนวนไม่เพียงพอส่วนมากไม่ยินดีที่จะสอนวิชาลูกเสือ มีความรู้สึกท้อแท้ เบื่อหน่าย ขาดขวัญกำลังใจ และขาดความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงาน มีแนวทางแก้ปัญหา โดยผู้บริหารต้องให้ความสำคัญต่อกิจกรรมลูกเสือเหมือนกับวิชาบังคับอื่น ๆ พิจารณาความดีความชอบแก่ผู้สอนวิชาลูกเสือเป็นกรณีพิเศษ และจัดสรรบุคลากรทางลูกเสือให้เพียงพอ

2. ด้านหลักสูตรและเนื้อหาหลักสูตร กองลูกเสือโรงเรียนราชสีมาวิทยาลัย สอนลูกเสือทั้งหมด 3 เหล่า คือ ลูกเสือเหล่าเสนา เหล่าอากาศ และเหล่าสมุทร โดยเนื้อหาที่สอนในภาคทฤษฎีเหมือนกันทั้ง 3 เหล่า และใช้สอนเป็นฐานเน้นระบบหมู่ ส่วนภาคปฏิบัติจะแยกเข้าค่ายฝึกอบรมวิชาพิเศษเฉพาะเหล่า สภาพปัญหาด้านนี้ ได้แก่ ผู้กำกับลูกเสือบางส่วนไม่เข้าใจหลักสูตรลูกเสือเนื้อหาไม่เข้าใจ มีความซ้ำซ้อนกัน และไม่มีกรณีเหตุการณ์สอน แนวทางแก้ปัญหาควรประชุมชี้แจงเกี่ยวกับหลักสูตรลูกเสือ และแนวปฏิบัติแก่ผู้กำกับลูกเสือ

3. ด้านงบประมาณ การเงินของกองลูกเสือแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ เงินงบประมาณที่ได้จากเงินบำรุงการศึกษาของโรงเรียนตามโครงการที่เสนอไป และเงินนอกงบประมาณได้จากการจัดหารายได้พิเศษเพิ่มเติม สภาพปัญหาของงบประมาณ คือ ไม่มีการชี้แจงบัญชีรายรับ-จ่ายเงินที่ได้จากการหารายได้พิเศษ มีแนวทางแก้ปัญหา โดยหัวหน้าหมวดกิจกรรมควรชี้แจงบัญชีรายรับ-จ่ายเงินที่ได้จากการหารายได้พิเศษ แก่ผู้กำกับลูกเสือทุกคนได้ทราบเมื่อสิ้นปีการศึกษา

4. ด้านสถานที่ สถานที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาลูกเสือ อาคารกิจกรรมลูกเสือ ค่ายลูกเสือโรงเรียน และค่ายพักแรม สภาพปัญหาที่พบ คือ สถานที่ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือไม่เหมาะสม ค่ายลูกเสือโรงเรียนทรุดโทรม แนวทางแก้ปัญหา คือ ควรปรับปรุงค่ายลูกเสือให้มีสภาพใช้งานได้แล้วใช้เป็นสถานที่ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาลูกเสือ

5. ด้านการประเมิน มีการประเมินผลทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยใช้เกณฑ์ตัดสิน 4 ประการ คือ การสอบภาคทฤษฎี การสอบภาคปฏิบัติ เวลาเรียนและระเบียบวินัยลูกเสือ ปัญหาด้านนี้ คือ ลูกเสือไม่เห็นความสำคัญของการวัดผลภาคทฤษฎี เพราะรูปแบบการดำเนินการสอบไม่ได้มาตรฐาน แนวทางแก้ปัญหา คือ ควรใช้วิธีการวัดผลหลาย ๆ แบบ

จากผลการวิจัย พบว่า การจัดกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนราชสีมาวิทยาลัย ยังประสบปัญหาอยู่หลายประการ โดยเฉพาะด้านบุคลากร ผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดกิจกรรมลูกเสือ ควรให้ความสำคัญในการพัฒนาปรับปรุงการจัดกิจกรรมลูกเสือให้มากขึ้น เพื่อให้งานด้านนี้มีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามนโยบายของกรมสามัญศึกษาต่อไป

ประชัน จุลละนันท์ (2539) ได้ศึกษาปัญหาการเรียนการสอนลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ในโรงเรียนขยายโอกาสขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดชัยภูมิ ผลการศึกษาพบว่า

1. ครูผู้สอนลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่มีปัญหาการเรียนการสอนโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 5 ด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้คือ ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านครูผู้สอนวิชาลูกเสือ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านเทคนิคและวิธีสอน และด้านเวลาที่ใช้สอน ที่มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย มีเพียงด้านเดียวคือ ด้านเนื้อหาการเรียนการสอน

2. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการเรียนการสอนลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ระหว่างครูผู้สอนที่ผ่านการฝึกอบรม และไม่ผ่านการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับสามัญรุ่นใหญ่ พบว่า โดยส่วนรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบรายด้าน พบว่า มีปัญหาด้านการเรียนการสอนแตกต่างกัน 4 ด้าน คือ ด้านเนื้อหาการเรียนการสอน ด้านครูผู้สอนวิชาลูกเสือ ด้านเทคนิควิธีสอนและด้านการวัดผลและประเมินผล

วิทยา บริบูรณ์ทรัพย์ (ม.ป.ป.) ได้วิจัยสภาพการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ เหล่าสมุทร ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพฯและปริมณฑล ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาสภาพการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ เหล่าสมุทร มีดังนี้

1.1 ด้านการบริหารเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่เห็นว่าการปฏิบัติระดับมาก สำหรับครูผู้สอนส่วนใหญ่เห็นว่าการปฏิบัติในระดับปานกลางและมีเพียงรายการเดียวที่เห็นตรงกันว่าอยู่ในระดับมาก คือ ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือเหล่าสมุทร

1.2 ด้านการวางแผนการดำเนินกิจกรรมลูกเสือเหล่าสมุทรร่วมกันของฝ่ายบริหารกับครูผู้สอนนั้นผู้บริหารเห็นว่า มีการปฏิบัติในระดับมาก ครูผู้สอนเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง

1.3 ด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือเหล่าสมุทร เข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มวุฒิทางลูกเสือ ผู้บริหารเห็นว่า มีการปฏิบัติมากกว่าครูผู้สอน

1.4 ด้านการแนะนำครูผู้สอนให้จัดทำผลงานทางลูกเสือเหล่าสมุทร เป็นผลงานทางวิชาการ เพื่อเพิ่มความก้าวหน้าทางอาชีพ ผู้บริหารเห็นว่าการปฏิบัติในระดับมาก

2. จากการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับสภาพการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่เหล่าสมุทร นั้น ผู้บริหารมีความเห็นว่าการปฏิบัติในระดับมากขณะที่ครูผู้สอนเห็นว่าการปฏิบัติในระดับปานกลาง ในหัวข้อต่อไปนี้

2.1 ผู้สอนกิจกรรมลูกเสือเหล่าสมุทรควรมีการแต่งเครื่องแบบในขณะที่ปฏิบัติการสอน

2.2 ผู้สอนกิจกรรมลูกเสือเหล่าสมุทรควรปฏิบัติตามกฎ และคำปฏิญาณของลูกเสืออย่างเคร่งครัด

3. จากการศึกษาเปรียบเทียบทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ เหล่าสมุทร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในระดับมาก ได้แก่

3.1 การประชาสัมพันธ์การทำความดีของลูกเสือเหล่าสมุทร เผยแพร่ต่อสาธารณชนและผู้ปกครอง

3.2 การนำลูกเสือเหล่าสมุทรไปร่วมกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ

3.3 การนำลูกเสือเหล่าสมุทรไปร่วมงานชุมนุมลูกเสือ

3.4 การส่งเสริมให้ลูกเสือเหล่าสมุทรทำงานด้านบริการ ด้านสวัสดิศึกษา

4. ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความเห็นแตกต่างกัน ในหัวข้อนักเรียนได้เรียนรายวิชาเกี่ยวกับลูกเสือสมุทรตามความสนใจและความถนัด โดยครูเห็นว่ามี การปฏิบัติในระดับมาก ในขณะที่ผู้บริหารเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง

5. ผลการศึกษา พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ เหล่าสมุทร ด้านการนิเทศ ว่ามีการปฏิบัติในระดับปานกลางทุกรายการ

วิเชียร อุสสาร (2542) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารลูกเสือโรงเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม ผลการศึกษาปรากฏว่า

1. ครูอาจารย์โดยส่วนรวมมีปัญหการบริหารงานลูกเสือในโรงเรียน มัธยมศึกษา โดยภาพรวมและเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาลำดับต่ำ คือ ด้านอุปกรณ์และสื่อการสอน ด้านบุคลากร ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสถานที่ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและด้านการบริหาร ตามลำดับ

2. ครูอาจารย์ที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก มีปัญหการบริหารงานลูกเสือโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยมี 3 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมาก

3. ครูอาจารย์ที่อยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีปัญหการบริหารงานลูกเสือโรงเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ทรงศักดิ์ จานุมาศ (2544) ได้ประเมินหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดอำเภอกลาง จังหวัดหนองบัวลำภู ผลการศึกษาพบว่า

1. บุคลากรโดยรวมและจำแนกตามสถานภาพ เห็นว่า หลักสูตรกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยในด้านบริบทที่มีความเหมาะสมอยู่ระดับมาก ด้านปัจจัยเบื้องต้นมีความเพียงพออยู่ในระดับปานกลาง ด้านกระบวนการมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และด้านผลผลิตมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

2. บุคลากรจำแนกตามสภาพ เห็นว่า หลักสูตรกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่โดยภาพรวมและรายด้าน คือ ด้านบริบทและด้านกระบวนการ มีความเหมาะสมไม่ต่างกัน และด้านผลผลิตมีความพึงพอใจไม่แตกต่างกันแต่ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่เห็นว่าปัจจัยเบื้องต้นมีความเพียงพอมากกว่าครูผู้สอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. บุคลากรได้เสนอข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือรุ่นใหญ่ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ดังนี้ หลักสูตรโดยภาพรวมดีแล้วไม่ต้องปรับปรุง เนื้อหาของหลักสูตรโดยทั่วไปให้คงสภาพเดิม ควรปรับปรุงเนื้อหาบางรายวิชาและควรเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และฝึกปฏิบัติจริง

กล่าวโดยสรุป ผลจากประเมินหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จะนำไปสู่กระบวนการพัฒนาบุคลากรและหลักสูตร

พัฒนา เพชรอำไพ (2549) รายงานการพัฒนากิจกรรมจัดการเรียนรู้อายุลูกเสือ-เนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ แบบร่วมมือกันเรียนรู้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง เงื่อนเชือก โรงเรียนสระหลวงวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 สรุปผลการศึกษา ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีรุ่นใหญ่ แบบร่วมมือกันเรียนรู้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง เงื่อนเชือก มีประสิทธิภาพ (E_1 / E_2) เท่ากับ 91.79 / 81.67

2. ดัชนีประสิทธิผลการจัดกิจกรรมลูกเสือ - เนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ แบบร่วมมือกันเรียนรู้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง เงื่อนเชือก มีค่าเท่ากับ 0.690 แสดงว่า ลูกเสือ-เนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ มีความก้าวหน้าทางการเรียนคิดเป็นร้อยละ 69.09

3. ความพึงพอใจของลูกเสือ - เนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ต่อการจัดกิจกรรมโดยใช้แผนการจัดกิจกรรมลูกเสือ- เนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ แบบร่วมมือกันเรียนรู้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง เงื่อนเชือก โดยรวมมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ รองลงมา ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านเนื้อหาและด้านกรวัดและประเมินผลตามลำดับ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ

ลูกเสือ-เนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ได้เรียนรู้เป็นหมู่ และได้ช่วยกันทำงานกลุ่มตัวอย่าง มีความสุข ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้เรียนภูมิใจที่สามารถใช้สื่อการสอนด้วยตนเอง

โกวิท ปรารงค์จันทร์ (2549) รายงานการประเมินโครงการพัฒนาการจัดกิจกรรมลูกเสือโรงเรียนพระราชวังพัฒนา ผลการประเมินโครงการ พบว่า

1. การประเมินผลการดำเนินงานของโครงการพัฒนาการจัดกิจกรรมลูกเสือโรงเรียนพระราชวังพัฒนา ประกอบด้วย

1.1 ด้านกระบวนการบริหารกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียน ได้ผลการประเมินดังนี้

1.1.1 ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านเห็นว่าวัตถุประสงค์ของโครงการพัฒนาการจัดกิจกรรมลูกเสือโรงเรียนพระราชวังพัฒนา มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา นโยบายของ สพท.ปจ. และนโยบายของโรงเรียนพระราชวังพัฒนา จึงถือว่าวัตถุประสงค์ของโครงการพัฒนาการจัดกิจกรรมลูกเสือของโรงเรียนพระราชวังพัฒนา มีความสอดคล้องกับนโยบายของสถานศึกษาและต้นสังกัด

1.1.2 งบประมาณที่ได้รับจัดสรรกับงบที่ใช้จ่ายจริงเมื่อคำนวณค่าความพอเพียงแล้วมีค่าเป็นบวก แสดงว่าการบริหารงบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.1.3 ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านมีความเห็นตรงกันว่าหลักสูตรลูกเสือของโรงเรียนพระราชวังพัฒนา มีความเหมาะสมในการนำมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จึงถือว่าหลักสูตรและกิจกรรมลูกเสือโรงเรียนพระราชวังพัฒนา มีคุณภาพ

1.1.4 จากการวิเคราะห์เอกสาร หลักฐานและการประเมินโครงการในระยะดำเนินงาน พบว่าโครงการพัฒนาการจัดกิจกรรมลูกเสือของโรงเรียนพระราชวังพัฒนา มีกระบวนการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ด้านผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ได้ผลการประเมินดังนี้

1.2.1 จากการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนโดยการประเมินจากครู นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน พบว่านักเรียนทุกคนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผ่านการประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมและผ่านการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์และคุณลักษณะการเป็นผู้ให้บริการตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของโครงการพัฒนาการจัดกิจกรรมลูกเสือของโรงเรียนพระราชวังพัฒนา

1.2.2 จากการสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีต่อการจัดกิจกรรมลูกเสือของโรงเรียนพระราชวังพัฒนาพบว่า นักเรียน ร้อยละ 84 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผู้ปกครองนักเรียนร้อยละ 94 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดถึงมากที่สุด เช่นกัน

2. จากการศึกษาความต้องการและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการพัฒนากิจกรรมลูกเสือของโรงเรียนพระราชรัฐพัฒนาในปีต่อไปจากครูผู้สอน ลูกเสือเนตรนารี และผู้ที่เกี่ยวข้อง พบว่า

2.1 พบยังขาดแคลนงบประมาณในด้านการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถและวุฒิทางลูกเสือ

2.2 ขาดงบประมาณสนับสนุนด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมที่เป็นรูปแบบถาวร

2.3 นักเรียน ครูและผู้ปกครองมีความเห็นสอดคล้องกันว่าถ้าเป็นไปได้ควรมีการร่วมมือกันกับชุมชนในการส่งเสริมให้นักเรียนได้จัดทำกิจกรรมที่ยั่งยืนในการบริการสังคม

2.4 ควรมีการร่วมมือกับสถาบันและสถานศึกษาอื่นๆ ในการทำกิจกรรมต่างๆ ให้มีความถี่มากขึ้น

สินธุ์ รัตนปัญญา (2550) เรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. สภาพการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากกว่าด้านอื่น ๆ คือ ด้านการวัดผลและประเมินผลกิจกรรมลูกเสือ รองลงมาคือ ด้านระบบสนับสนุนกิจกรรมลูกเสือ และด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือ ส่วนด้านที่ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนเห็นว่ามีความเหมาะสมน้อยกว่าด้านอื่น ๆ คือ ด้านบุคลากรที่รับผิดชอบ

2. ปัญหาการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียน โดยภาพรวม มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากกว่าด้านอื่น ๆ คือ ด้านระบบสนับสนุนกิจกรรมลูกเสือ รองลงมา คือ ด้านบุคลากรที่รับผิดชอบ ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือ ตามลำดับ ส่วนด้านที่ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนเห็นว่ามีความเหมาะสมน้อยกว่าด้านอื่น ๆ คือ ด้านการวัดและประเมินผลกิจกรรมลูกเสือ

3. ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือและด้านการวัดและประเมินผลกิจกรรมลูกเสือ ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านบุคลากรที่รับผิดชอบและด้านระบบสนับสนุนกิจกรรมลูกเสือ มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

4. ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีวุฒิทางลูกเสือต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกัน

5. ผู้ตอบแบบสอบถามที่ดำรงตำแหน่งในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกันเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือ และด้านการวัดและประเมินผลกิจกรรมลูกเสือไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านบุคลากรที่รับผิดชอบ และสนับสนุนกิจกรรมลูกเสือมีความคิดเห็นแตกต่างกัน

6. ผู้ตอบแบบสอบถามที่ดำรงตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านบุคลากรที่รับผิดชอบ ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือ ด้านระบบสนับสนุนกิจกรรมลูกเสือ และด้านการวัดและประเมินผลกิจกรรมลูกเสือ มีความคิดเห็นต่างกัน

7. ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีวุฒิทางลูกเสือ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกัน

8. ผู้ตอบแบบสอบถามที่ดำรงตำแหน่งในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกัน

อัมพร ผานาค (2552) รายงานการพัฒนาแผนการจัดการกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีสามัญญ์รุ่นใหญ่ แบบร่วมมือกันเรียนรู้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนภูเขียว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2 เรื่อง เงื่อนเชือก ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารีสามัญญ์รุ่นใหญ่แบบร่วมมือกันเรียนรู้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง เงื่อนเชือก มีค่าประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 91.42 / 82.10

2. ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารีสามัญญ์รุ่นใหญ่แบบร่วมมือกันเรียนรู้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง เงื่อนเชือก มีค่าเท่ากับ 0.70 แสดงว่า ลูกเสือ – เนตรนารีสามัญญ์รุ่นใหญ่ มีความก้าวหน้าทางการเรียน คิดเป็นร้อยละ 70

3. ลูกเสือสามัญญ์รุ่นใหญ่ มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมโดยใช้แผนการจัดการกิจกรรมลูกเสือ- เนตรนารีสามัญญ์รุ่นใหญ่ แบบร่วมมือกันเรียนรู้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง เงื่อนเชือก โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

โดยสรุปการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ มีเทคนิควิธีที่เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารีสามัญญ์รุ่นใหญ่ ซึ่งประกอบด้วย เทคนิคคู่ตรวจสอบ คู่คิด เพื่อนเรียน กลุ่มร่วมมือ และการร่วมมือกันแข่งขัน ซึ่งผู้กำกับลูกเสือ – เนตรนารีสามารถนำไปพัฒนาการจัดการกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

จากการศึกษาเอกสารและรายงานที่เกี่ยวข้องดังกล่าว ผู้ศึกษานำไปกำหนดกรอบการศึกษา
ค้นคว้าเรื่อง การศึกษาการนำวงจรการบริหารคุณภาพ (PDCA) ไปใช้ในกระบวนการจัดกิจกรรม
ถูกเสื่อสามัญรุ่นใหญ่ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดพิษณุโลก
ต่อไป

**กรอบการศึกษาค้นคว้าเรื่อง การศึกษาการนำวงจรการบริหารคุณภาพ (PDCA) ไปใช้ใน
กระบวนการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดพิษณุโลก**

ประเด็น การวิจัย	ตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	การ วิเคราะห์	เกณฑ์ การวิจัย
1. เพื่อ ศึกษาการ นำวงจรการ บริหาร คุณภาพ (PDCA) ไปใช้ใน กระบวนการ จัดกิจกรรม ลูกเสือ สามัญ รุ่นใหญ่ ใน สถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงาน เขตพื้นที่ การศึกษา จังหวัด พิษณุโลก	1. การวางแผน (Plan) ประกอบด้วย 1.1 การเตรียม ความพร้อม ของบุคลากร 1.2.การ แต่งตั้งคณะ กรรมการและ คณะทำงาน 1.3 มีแผน ปฏิบัติการ โครงการ และปฏิทิน ปฏิบัติงานที่ เกี่ยวข้อง 1.4 การ กำหนดวัตถุประสงค์ ประสงค์ เป้าหมาย และ มาตรฐาน	1. บุคลากรลูกเสือ 1.1 ผู้อำนวยการ ลูกเสือโรงเรียน (ผู้อำนวยการ โรงเรียน) 1.2 ผู้กำกับลูกเสือ สามัญรุ่นใหญ่ (ครูผู้สอนลูกเสือ สามัญรุ่นใหญ่) 2. เอกสารและ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	แบบสอบถาม การนำวงจร การบริหาร คุณภาพ (PDCA) ไปใช้ใน กระบวนการ จัดกิจกรรม ลูกเสือสามัญ รุ่นใหญ่ ใน สถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ในด้าน การวางแผน (Plan)	ใช้โปรแกรม คอมพิวเตอร์ คำนวณ ค่าสถิติ ได้แก่ 1. ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) 2. ค่าความ เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	1. ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) $\geq$ 3.50 2.ค่า ความ เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) $\leq$ 1.00

กรอบการวิจัยการศึกษาการนำวงจรการบริหารคุณภาพ (ต่อ)

ประเด็น การวิจัย	ตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	การ วิเคราะห์	เกณฑ์ การวิจัย
	1.5 การกำหนด วิธีดำเนินการจัด กิจกรรมลูกเสือ สามัญรุ่นใหญ่				
	1.6 การเตรียม ความพร้อม วัสดุอุปกรณ์ ที่เกี่ยวข้อง การจัดกิจกรรม				
	1.7 การกำหนด ระยะเวลา จัดกิจกรรมลูกเสือ สามัญรุ่นใหญ่				
	1.8 การกำหนด งบประมาณจัด กิจกรรมลูกเสือ สามัญรุ่นใหญ่				
	1.9 การกำหนด วิธีการติดตามและ ประเมินผล				
	1.10 การกำหนด ผู้รับผิดชอบ จัดกิจกรรมลูกเสือ สามัญรุ่นใหญ่				

กรอบการวิจัยการศึกษาการนำวงจรการบริหารคุณภาพ (ต่อ)

ประเด็น การวิจัย	ตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	การ วิเคราะห์	เกณฑ์ การวิจัย
	2. การปฏิบัติ ตามแผน (Do) ประกอบด้วย 2.1 มีการดำเนินการ จัดกิจกรรมลูกเสือ สามัญรุ่นใหญ่ ตามวัตถุประสงค์ 2.2 มีการส่งเสริม และสนับสนุน โดย ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม 2.3 มีการจัด สิ่งอำนวยความสะดวก สะดวกในการจัด กิจกรรมลูกเสือ สามัญรุ่นใหญ่ 2.4 การสนับสนุน ทรัพยากร เช่น บุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ เป็นต้น 2.5 การเข้าร่วมในการ จัดกิจกรรมลูกเสือ และ ฝึกอบรมลูกเสือ ฯ 2.6 การดำเนินการ จัดกิจกรรมลูกเสือ เช่น กิจกรรม สัญลักษณ์ ฯ				

กรอบการวิจัยการศึกษาการนำวงจรการบริหารคุณภาพ (ต่อ)

ประเด็น การวิจัย	ตัวชี้วัด	แหล่ง ข้อมูล	เครื่องมือ	การ วิเคราะห์	เกณฑ์ การวิจัย
	2.7 การทดสอบในแต่ละ กิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่				
	2.8 การจัดกิจกรรมโครงการ เพื่อแก้ปัญหาตนเอง ช่วยเหลือ ชุมชน สังคมพัฒนาสิ่งแวดล้อม				
	2.9 มีการนิเทศบุคลากร ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรม ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่				
	2.10 การกำกับ ติดตาม ประเมินผลการจัดกิจกรรม ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่				
	3. การตรวจสอบและ ประเมินผล (Check) ประกอบด้วย				
	3.1 การกำหนดกรอบ ในการตรวจสอบประเมินผล การจัดกิจกรรมลูกเสือ ฯ				
	3.2 การจัดหาหรือจัดทำ เครื่องมือใช้ในการตรวจสอบ ประเมินผล ฯ				
	3.3 มีการดำเนินการ ตรวจสอบประเมินผลการจัด กิจกรรมลูกเสือฯ				
	3.4 มีการประเมิน ความก้าวหน้าการจัดกิจกรรม ลูกเสือ				

กรอบการวิจัยการศึกษาการนำวงจรการบริหารคุณภาพ (ต่อ)

ประเด็น การวิจัย	ตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	การ วิเคราะห์	เกณฑ์ การวิจัย
	3.5 การนำผลการ ประเมินการจัดกิจกรรม ไปวิเคราะห์ข้อมูล ฯ				
	3.6 การนำผลการ วิเคราะห์ข้อมูล ไปแปล ความหมาย ฯ				
	3.7 การตรวจสอบ ปรับปรุงประสิทธิภาพ และการประเมินผล				
	3.8 การประเมินการจัด กิจกรรมลูกเสือสามัญ รุ่นใหญ่ของตนเอง และ กิจกรรมกลุ่มตามเกณฑ์				
	3.9 มีการประเมิน เปรียบเทียบความ เปลี่ยนแปลงในแต่ละปี ที่ผ่านมา ฯ				
	3.10 การดำเนินการ ทบทวนปรับปรุงวิธีการ ตรวจสอบและประเมินผล การจัดกิจกรรม ฯ				
	4. การปรับปรุงงาน (Action) ประกอบด้วย				
	4.1 การประชุมคณะ ทำงานเพื่อวิเคราะห์ ผลสัมฤทธิ์ ปัญหา ฯ				

กรอบการวิจัยการศึกษาการนำวงจรการบริหารคุณภาพ (ต่อ)

ประเด็น การวิจัย	ตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	การ วิเคราะห์	เกณฑ์ การวิจัย
	4.2 การประชุม คณะกรรมการลูกเสือ โรงเรียน เพื่อรับทราบ ผลสัมฤทธิ์ ปัญหาและ อุปสรรค ฯ				
	4.3 การปรับปรุง การปฏิบัติงานของ บุคลากรฯ				
	4.4 การปรับปรุง การใช้ทรัพยากรที่ผ่าน มา เพื่อเป็นแนวทางใน การจัดกิจกรรมลูกเสือ				
	4.5 การวางแผนโดย การนำวงจรบริหาร คุณภาพ (PDCA) ไปใช้ ฯ				
	4.6 การจัดทำข้อมูล สารสนเทศการจัด กิจกรรมลูกเสือสามัญ รุ่นใหญ่				
	4.7 การรวบรวม การวิเคราะห์ตาม เป้าหมายและผลการ ดำเนินงานการจัด กิจกรรมลูกเสือฯ				

กรอบการวิจัยการศึกษาการนำวงจรการบริหารคุณภาพ (ต่อ)

ประเด็น การวิจัย	ตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	การ วิเคราะห์	เกณฑ์ การวิจัย
	4.8 การประเมินบริบท ปัจจัย กระบวนการ และผลลัพธ์การ ดำเนินงานจัดกิจกรรม ลูกเสือ ฯ				
	4.9 การประเมินผล ปรับปรุงและพัฒนา การปฏิบัติงานของ บุคลากร				
	4.10 การรายงานผล การดำเนินงานการจัด กิจกรรมลูกเสือสามัญ รุ่นใหญ่ ฯ				

กรอบการวิจัยการศึกษาการนำวงจรการบริหารคุณภาพ (ต่อ)

ประเด็นการวิจัย	ตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์	เกณฑ์การวิจัย
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้อำนวยการและผู้จัดการ ลูกเสือโรงเรียนและผู้กำกับ ลูกเสือสามัญและผู้กำกับ รุ่นใหญ่	ความคิดเห็นระหว่างผู้อำนวยการและผู้จัดการ ลูกเสือโรงเรียนและผู้กำกับ ลูกเสือสามัญและผู้กำกับ รุ่นใหญ่	1. บุคลากร ลูกเสือ 1.1 ผู้อำนวยการ ลูกเสือโรงเรียน (ผู้อำนวยการโรงเรียน)	แบบสอบถาม การนำวงจรการบริหาร (PDCA) ไปใช้ในกระบวนการ จัดกิจกรรม ลูกเสือสามัญ รุ่นใหญ่ ในสถานศึกษา	ใช้โปรแกรม คอมพิวเตอร์ คำนวณ ค่าสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) ค่า t-test	1. ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ≥ 3.50 2. ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) ≤ 1.00 3. ค่า t-test
วงจรกิจกรรมบริหารคุณภาพ (PDCA) ไปใช้ในกระบวนการ จัดกิจกรรม ลูกเสือ สามัญรุ่นใหญ่	วงจรกิจกรรมบริหารคุณภาพ (PDCA) ไปใช้ในกระบวนการ จัดกิจกรรม ลูกเสือ สามัญรุ่นใหญ่	2. เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	ชั้นพื้นฐาน ตอนที่ 1 - 2		
ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ในสถานศึกษา	ในสถานศึกษา				
รุ่นใหญ่ ในสถานศึกษา	ชั้นพื้นฐาน สังกัด				
สถานศึกษา	สำนักงานเขต				
ชั้นพื้นฐาน	พื้นที่การศึกษา				
สังกัด	จังหวัดพิษณุโลก				
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา					
จังหวัดพิษณุโลก					

